Poštna pl. plačana v gotovini. Leto LXI V Ljubljani, v petek 13. januarja 1933 Štev. 10 Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Misija g. de Jouvenela

Zunanjo politiko Francije že od nekdaj označuje izredna gibčnost in prožnost. Tudi v povojnem desetletju je francoska diplomacija razvila v Evropi in v prekmorskih državah izredno delavnost. Često v presenetljivih variacijah. O francoski zunanji politiki bi se ne moglo reči, kakor o angleški, da je dogmatična, ki žilavo sledi stoletnim tradicijam, menjaje le taktiko in oblike pri zasledovanju daleč postavljenih ciljev. Ko gledamo v bližnjo preteklost in tečtamo razne faze Briandove politike, se nam po sebi vsiljuje zaključek, da je rajni Briand verjel, da bo mogoče s poraženo in ponižano Nemčijo skleniti iskren sporazum in likvidirati stoletno nasprotje med Nemci in Francozi ter tako zaceliti poglavitno politično rano Evrope. Briand je bil neke vrste politični romantik, bil je idealist in prerok miru, ki je verjel v Panevropo in izmirjenje Francije z Germanijo. Toda kdor pozna Francoze ve, da jih ni bilo mnogo, ki so tako mislili in gledali na bodoči politični razvoj, kakor si ga je umišljal Briand. A tudi tostran Rena je sladka muzika politične violine francoskega državnika naletela le redko kje na sprejemljiva ušesa. Tenke vezi, ki so se spletale preko Rena, je z brutalno silo presekal Hitlerjev pokret, ki je rastel kakor plaz in grozil, da zdaj zdaj zagrabi za državno krmilo in prične izvajati svoje maščevalne načrte. Francozi so prisluhnili in razumeli. Hitler je potegnil nemški narod za seboj ker je javno izpovedoval, da osvobodi Nemčijo »verig in suženjstva mirovnih pogodb« ter plačevanja dolgov, ker je obljubljal obnovo predvojne germanske slave in moči.

Briandova panevropska politika se je zamajala v temeljih. Hitler sicer ni prišel na oblast, zato pa je Papen izvajal njegovo politiko in jo izvaja sedaj general Schleicher, le da bolj previdno, ker je pametnejši, zato pa tem bolj dosledno. Briand je moral prepustiti svoje mesto Tardieuju, čigar prva skrb je bila, da pohiti v London in osveži pri Angležih spomine na predvojno »entente cordiale«. V tem trenutku je bilo konec francoske germanofilske poli ike. Pričele so se spletati nove politične zveze, ki povsem spominjajo na politično grupacijo Evrope pred vojno in tudi med vojno. Je že tako: Vojno zavezništvo je kakor mladostno prijateljstvo. Tudi po letih in desetletjih ostanejo živi spomini.

Dobri odnošaji z Anglijo itak nikdar niso bili prekinjeni. Toda lansko leto je Francija presenetila svet s pogodbo z Rusijo in vključila vanjo še svojega vzhodnega zaveznika — Poljsko. Kljub izrednim naporom se nemški diplomaciji ni posrečilo paralizirati te dalekosežne politične poteze francoske diplomacije. Istočasno pa so Francozi zastavili svoje delo tudi v Rimu, da razdro posili zavezništvo Nemčije in Italije in uduše najglasnejšega oznanjevalca revizionizma — Mussolinija.

Medtem so volitve v Franciji spravile na površje levičarje in mnogi so verjeli, da bodo socialisti radi znanih antipatij do fašizma napram Italiji zunanji politični kurz poostrili. No, vsem, ki so kaj podobnega pričakovali, je razblinil iluzije Herriot s svojimi znanimi izjavami v Toulonu in na strankinem zboru. V Franciji je že tako, da sestava zbornice kaže včasih desničarski obraz, pa vodi levičarsko politiko in da obratno levičarji nadaljujejo s politiko desničarjev. Quai d'Orsay je tudi pod Herriotovim vodstvom intenzivno in sistematično pripravljal zbližanje s fašistično Italijo in tudi Paul-Boncourjeva politika se razvija v tem pravcu. Če bi še kaj o tem dvomili, nam o tem pravcu dajejo zadnji politični dogodki zanesljivo izvestnost.

Za francoskega poslanika v Rimu je namreč določen v posebni misiji senator Henry de Jouvenel, ki je kot sindikalist blizu fašističnemu gospodarskemu pojmovanju, gotovo pa eden najmočnejših in najjasnejših politikov sodobne Francije. Poleg tega stoji blizu francoskih vojaških krogov. G. Jouvenel je bil tisti, ki ni nikdar verjel v prijateljstvo z Nemčijo in ki že leta propagira v svoji »Revue des Vivants« zunanjepolitično imperialno francosko tezo Ferryjevega in Delcasséjevega formata. Značilno je tudi, da je de Jouvenel že v maju 1931 na istem mestu z vso odločnostjo postavil zahtevo francosko-ruske pogodbe. Njegova je tudi teza, da je treba najprej z bivšimi zavezniki izvesti revizijo pogodb, ako do nje že mora priti. S to nalogo in v tej lastnosti odhaja sedaj v Rim, ko mu je Herriot sijajno pripravil pot z znano izjavo, da obljube zaveznikov Italiji po vojni niso bile izpolnjene...

Razven tega je Henry de Jouvenelovo misijo v Rimu že dalje časa sondiral senator Bérenger, predsednik zunanjepolitičnega odbora francoskega senata. Te dni bo Bérenger podal v senatu obširen referat o francosko-italijanskih povojnih odnošajih, šele potem bo Jouvenel nastopil svojo pot v Rim. Kdor pozna mišljenje senatorja Bérengerja, ki je znan zagovornik italijansko-francoskega prijateljstva, ne bo v dvomih, s kakšnimi instrukcijami odhaja novi francoski poslanik na svoje mesto. V političnih krogih sodijo, da so morala pogajanja že zelo daleč dozoreti, ker sicer bi Quai d'Orsay ne eksponiral s posebno politično misijo tako odličnega politika in tudi ne bi riskiral eventuelne blamaže. Razven tega se po francoskem parlamentarnem zakonu morajo takšne izredne politične misije izvršiti v 6 mesecih in Jouvenel je na vprašanje izjavil, da obdrži svoje mesto v senatu. Torej bo prilično že znan termin, do katerega bodo pogajanja dovršena.

Na vidiku je torej italijansko francoska pogodba, kateri bo po vsej verjetnosti sledil tudi italijansko jugoslovanski pakt, kakor je francosko sovjetski pogodbi sledil poljsko-ruski pakt. Nekateri listi tudi v Jugoslaviji o tem že pišejo. Brez dvoma bi takšne pogodbe silno izčistile in olajšale atmosfero v Evropi in zlasti na Balkanu, prizadetim državam pa bi omogočile, da se intenzivneje in s sproščenimi silami posvete domačim političnim problemom. Saj za nekaj let bi bila spodvezana revizionistična politika v Podonavju, ki jo dosedaj vodi Italija in ki v prvi vrsti z našim slovenskim ozemljem šari kakor s kako napitnino. Zaupamo, da bo Francija čuvala interese svojega zaveznika, verujemo, da jih bo znala čuvati tudi naša diplomacija. Pri tem ne mislimo le na mejo v Albaniji in na jadransko obal, temveč tudi na naš narodni življ v Primorju in Istri, kateremu fašistična Italija dosledno odreka vse pravice do narodnega življenja. -drin.

Važne izjave iz Pariza in Londona:

Francija gradi most med Italijo in Jugoslavijo

Mussolini je postal skrajno miroljuben

PARIZ, 12. jan. fr. G. Henri de Jouvenel, novi francoski poslanik v Rimu, pred svojim odhodom na novo mesto ni štedil z izjavami. Nekateri diplomati radi molčijo, drugi zopet govorijo tako, da v bistvu nič ne povedo. Med zadnje spada g. de Jouvenel. Kadar je kaj povedal, je storil to tako, da je krenil francosko javnost, a istočasno tudi italijansko.

Značilen za g. De Jouvenela je posebno razgovor, ki ga je dovolil tik pred svojim odhodom urednika lista »Paris Soir«. Obrnil se je predvsem na francosko javnost, češ, naj nikar ne misli, da je novo Italijo že spoznala, ako ve za njene zahteve glede zagotovitve narodnih pravic Italijanov v Tunisu ali pa zahteve glede poprave tripolitanske meje. Ali lahko pričakujemo, pravi Jouvenel, da si bosta Francija in Italija podali roke, ako zadovoljivo rešimo vprašanja položaja Italijanov v Tunisu in ob v Afriki? Potrebno je še drugo. Poskušati je treba razumeti z vso simpatijo in vsem zanimanjem duševno stanje italijanskega naroda, ki ga je Mussolini disciplineral in mu vlil tudi nove ambicije. Francozi naj se nikar ne plašijo nekoliko bombastičnega načina pisanja italijanskih listov; način izražanja v južnih narodih je vse bolj impulziven kakor pri severnih narodih. Zahteve fašistične diplomacije niso tako velike kakor kaže zunanja oblika, v kateri jih fašistični listi stavijo.

Po zaključnih izjavah sodeč bo De Jouvenel skušal zgraditi novo stavbo sporazuma med Italijo, Francijo in morda tudi Jugoslavijo na temeljih evropske solidarnosti; čut evropske solidarnosti je po mnenju novega poslanika bolj razvit, kakor splošno sodijo. Tudi če bi kdo hotel, — tako pravi — bi danes ne mogel rezati narodov zemlje na kose kakor nekdaj. Tudi Italija je gotovo pripravljena na »evropsko« rešitev današnjih problemov. Potrebno je samo, da vsaka država zavzame jasno del odgovornosti. Italija mora imeti občutek, da res igra vlogo akcijonarja in ustanovitelja v upravnem odboru velikega podjetja, to je Evrope.

De Jouvenel udarja očividno tudi na sentimentalne strune italijanskega naroda, ki je postal pod fašizmom v nacionalnem pogledu do skrajnosti občutljiv. Vprašanje je seveda, ali se bodo v Rimu zadovoljili s platoničnimi pokloni, kakršnih doslej tudi pred nastopom Jouvenela od francoske strani prav za prav nikoli ni manjkalo. Herriot je šel v svoji znani izjavi na kongresu radikalne socialistične stranke celo dalje, ko je dejal, da ni bila Italija dovolj poplačana na mirovnih konferencah za svoje žrtve v svetovni vojni.

Kaj menijo v Parizu

V diplomatskih krogih smatrajo, da je sedanji trenutek, ko so v Franciji prav za prav na vladi socialisti, zelo ugoden za sporazum z Italijo. Že Herriot je prepričal svoje tovariše, ki so najhujši nasprotniki fašizma, da nikakor ni v interesu Francije, da se vtika v notranje politične zadeve v Italiji in se pred pogajanji izprašuje, ali vlada v Italiji demokracija ali fašizem. Vprašanje režima kot takšnega ne igra danes v Franciji nobene vloge več. Paul Boncour pa se bo pokazal z vsaktero državo še mnogo bolj spravljiv, kakor se je Herriot. Treba pa je računati z dejstvom, da stoji Boncourjeva vlada več ali manj na šibkih nogah in da desničarji komaj čakajo, da jo strmoglavijo. Zato so desničarskemu tisku dobrodošli nekateri članki v fašističnih listih, ki so bili prav te dni posvečeni n. pr. Korziki. Tako je »Giornale d'Italia« prav te dni priobčil dolg popis razmer na Korziki, v katerem prihaja do zaključka, da je Korzika italijanska in da je pod Francijo gospodarsko popolnoma obubožala.

Italijanski tisk previdno molči

RIM, 12. jan. Fašistični listi ne prinašajo k izjavam novega francoskega poslanika de Jouvenela nikakega komentarja, v katerem bi uredništvo samo zavzelo stališče napram francoskim ponudbam. Listi priobčujejo samo komentarje svojih pariških dopisnikov. Ta molk je očividno naročen od zgoraj, da ne bi listi s svojo inpulzivnosjo kompromitirali pogajanj med Rimom in Parizom, ki so brezdvomno že v teku. Nekatere liste je razburilo De Jouvenelova aluzija, da ni treba italijanskih zahtev jemati na znanje dobesedno, ker se Italijani kot južnjaški narod vse bolj temperametno izražajo kakor severnjaki. Listi smatrajo, da hoče De Jouvenel Italijanom odkazati drugi razred pred ostalimi narodi.

Jouvenel

Italija bi sklenila sporazum z nami za ceno Albanije

Informacije tukajšnjega dopisnika londonskega »Dail Heralda«, da je Italija pripravljena sprejeti francoske predloge za sporazum s Francijo in Jugoslavijo, ako ji ti dve pustita proste roke v Albaniji, so točne. Italija se zaveda, da v Albaniji čedalje bolj raste odpor med domačim ljudstvom proti italijanskemu prodiranju v deželo. Italijane skrbe tudi milijoni, ki jih je do sedaj investirala v deželi. Zaenkrat ne bi Italija še proglasila carinske zveze z Albanijo, pač pa bi rada postavila vse carinarnice pod svojo kontrolo. Z dohodki iz carin naj bi se plačevale obresti za italijanska posojila v Albaniji. Že lansko leto je hotela Italija uvesti carinsko kontrolo, letos je ta poskus ponovila. Fašistični Italiji gre za to, da bi se lahko mirno brez vsakega krika, ki bi ga sicer lahko izzvala v evropski javnosti, popolnoma zasidrala v Albaniji in s tem na Balkanu. Če bi dobila proste roke v Albaniji, bi Italija baje prenehala s propagando za okupacijo Dalmacije in bi bila pripravljena tudi skleniti pogodbo o nenapadanju z Jugoslavijo. (Po vsem tem postane razumljivo, zakaj je Mussolini po svojem tisku zagnal takšen krik radi trogirskih levov. Mussolini je hotel očividno ustvariti ta incident, da bi se pred svetovnim javnim mnenjem lahko pokazal velikodušnega državnika, ki vse odpušča in se celo odpoveduje deželi, ki je po svoji zunanjosti »italijanska«, samo zato, da se ohrani mednarodni mir.)

Kaj pravi Mussolini

LONDON, 12. jan. Tukajšnji »News Chronicle« je priobčil razgovor z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem o novem mednarodnem položaju, ki je nastal spričo francoske akcije za sporazum med Italijo, Francijo in Jugoslavijo. Mussolini obžaluje, da razmerje med Italijo in Jugoslavijo ni tako, kakršno bi moralo biti. Jugoslavija bi tudi morala nekaj žrtvovati od svoje strani, da pride do sporazuma. V ostalem pa spor med Jugoslavijo in Italijo ni takšen, da bi mogel ogrožati evropski mir. Italija nima absolutno nobenega namena voditi kakšne vojaške akcije.

Italijani kričijo, da bi čim več dobili

Pariz, 12. Od zelo poučene strani se doznava, da je sporazum med Italijo in Francijo v glavnih obrisih že pripravil predsednik zunanje komisije parlamenta, senator Berenger, ko je bil dec. meseca v Italiji. Napadi italijanskih listov, ki so kljub temu izhajali in še izhajajo in so posebno naperjeni proti Jugoslaviji, na katero se hoče s posebno rafiniranostjo zvaliti odgovornost za slabe odnošaje z Italijo, ne smejo nikogar motiti. Oni so samo taktično sredstvo Mussolinija, ki hoče na ta način pri definitivnih pogajanjih, ki naj se čim preje perfektuirajo, izbiti za Italijo čim več koristi.

Tudi Titulescu posreduje

Bukarešta, 11. januarja. Romunski zunanji minister Titulescu, ki bo prišel v Rim meseca februarja, bo tudi skušal posredovati, da se doseže sprava med Italijo in Francijo, oziroma Jugoslavijo. Tudi romunska diplomacija je informirana v tem smislu, da naj bi se Italiji pustile svobodne roke v Albaniji, med tem, ko bi Italija zagotovila Jugoslaviji, da nima nobenih namenov z Dalmacijo. Tak gentlemen agrement bi bil podlaga za sklenitev pakta o nenapadanju med Rimom in Belgradom. Za to svoje posredovanje pa pričakuje Francija, da se bo Italija odrekla svojim pomorskim zahtevam v območju Sredozemskega morja. — De Jouvenel pride v Rim z določenimi predlogi za pomiritev med Italijo in Jugoslavijo.

Bula o Svetem letu

Najmogočnejša manifestacija sodobnega katoličanstva

Rim, 12. jan. tg. Papeževa bula, s katero bo prihodnjo nedeljo pred svetimi vrati cerkve sv. Petra dekan protonotarjev msgr. Wilpert proglasil začetek svetega leta, se začenja s tem, da papež kot služabnik med božjimi služabniki pošilja vernikom na vsem svetu apostolske pozdrave in blagoslov. Ta bula, ki je sestavljena v latinskem jeziku, govori najprej o blagodejnem vplivu, ki ga je mogoče pričakovati od prihajanja velikega števila romarjev v Rim, potem pa določa, da se začne sveto leto dne 1. aprila zvečer, ko bo prva večerna služba božja. Ob isti uri prihodnjega leta se bo potem sveto leto končalo. Popolni odpustki se obetajo vsem onim romarjem, ki bodo najmanj 10 dni vsak dan obiskali vse štiri velike bazilike in tam opravili svoje molitve. Med molitvami, ki jih papež priporoča romarjem, je najboljša ona, ki prosi za dosego vzajemnega, bratskega in odkritosrčnega sodelovanja med narodi, da se premagajo sedanje velike gospodarske težkoče. Druga molitev je določena za to, da se izprosi čistost in svetost v duhovnem življenju človeštva, da se predvsem velemesta očistijo poganskega duha, ki jih obdaja in ogroža. Bula vabi na koncu vse narode, da pridejo v sveto mesto, ki ga je določil Zveličar za središče milosti božje in očiščenje grehov. Končno vabi papež škofe, da se sami postavijo na čelo romarjev in da skrbijo za redno potovanje.

Ves svet posveča temu dejstvu veliko pozornost in mu pripisuje posebno važnost, ker bodo svetoletne slavnosti 1933 najmogočnejša manifestacija katoliške verske misli v izredno važni dobi, ki jo doživlja človeštvo.

Japonska okupacija

Gladko po načrtu

Čansuljan

Peking, 12 jan.

Kitajske čete, ki so se umikale iz Čjumenkova ob Velikem zidu, katerega so zasedli Japonci, so se umaknile na kraj med devetimi in desetimi vrati Velikega zidu z namenom, da zaprejo Japoncem pot, ki pelje v Peking.

Med tem Japonci, kakor poroča nek kitajski funkcionar province Džehol, zasedajo provinco. Na džeholskem teritoriju se nahaja več ko 10.000 japonskih čet. Japonci zbirajo na raznih obmejnih krajih tudi tanke, aeroplane in municijske vozove, iz česar je jasno sklepati, da hočejo provinco Džehol z vseh strani obkoliti in tako odrezati od Pekinga.

Kitajsko obrambo ob Velikem zidu vodi baje generalni guverner severnega Kitaja, Čansuljan sam.

Japonci znaio

Tokio, 12. jan. AA. V japonskem vojnem ministrstvu pravijo, da je pokrajina Džehol bistveni del Mandžurije. Kazenska ekspedicija proti elementom, ki delajo nered v Džeholu, je zato čisto interna stvar, ki se tiče samo Mandžurije. Zato se ne more dopustiti nobeno tuje vmešavanje v te stvari. Guverner Džehola je prisegel zvestobo mandžurskemu predsedniku Pouyiju. Zato so tisti ki kale mir v Džeholu, izven zakona, tisti, ki bi hoteli vdreti v Džehol, pa navadni napadalci. (!)

Kako je bil aranžiran puč v Španiji

Brez pravega sistema

Madrid, 12. januarja.

Silni nemiri in izgredi, ki so se te dni godili v Španiji in ki še niso pogašeni, nikakor niso pojasnjeni, kar se tiče njihovih avtorjev.

Pravljica o monarhistih

Liberalno-socialistična vlada Azane se trudi dokazati, da so izgrede financirali monarhistični emigranti, ki da so v zadnjem času poslali v Španijo 400 milijonov pezet. To spravljajo v zvezo tudi z nedavnim pobegom na afriško Zlato obal pregnanih monarhističnih voditeljev, ki so se, kakor znano na francoski jadrnici rešili v francosko kolonijo Dakar. Vendar pa javnost ne verjame v to, od vlade propagirano hipotezo, ampak kaže na anarhiste, s katerimi so najbrž sodelovali tudi komunisti, ki pa to enako kakor anarhični delavski sindikati odločno tajijo, češ, »če bi bili mi napravili revolucijo, bi jo bili temeljito, dočim so sedanji nemiri bili le početje otročjih elementov.« — Nekateri menijo, da je bil ta puč aranžiran od znanega prenapetega poslanca Franco, ki je že enkrat kot letalski častnik poskusil podoben avanturistični puč.

Vlada hoče biti stroga

Spričo energičnega pritiska desničarskega in levičarskega časopisja, kolikor priznava republiko, je vlada sklenila, da bo proti pučistom postopala strogo. Imenovala je posebnega sodnika za te dogodke in hoče predložiti parlamentu načrt zakona, da naj bi se vsi pučisti odslej sodili pred senatom, ne pa pred ljudsko poroto. Vlada hoče tudi skrbno preiskovati provenijenco orožja in eksplozivnega materijala, ki je bil v toliki količini vtihotapljen v Španijo.

Tudi med anarhisti vlada anarhija

Splošno pa mislijo, da je bil puč v resnici prirejen od anarhičnih delavskih sindikatov v zvezi s komunisti. Sindikati so imeli namen, da proglasijo generalno stavko, obenem pa izvršijo puč z bombami in orožjem. Ker je pa, kakor znano, policija v Barceloni predčasno odkrila veliko zalogo bomb, ki naj bi bile služile v ta namen, so anarhisti sklenili, da se puč hitro izvrši, preden bi bila oblast zadosti pripravljena. Ta zgrešeni načrt v zadnjem hipu je privedel do končnega poloma tega revolucionarnega poskusa. Da pa mora v Španiji med anarhisti in komunisti vladati tudi neke vrste anarhija, temu je dokaz to, da so n. pr. v Valenciji hoteli proglasiti stavko socialistični sindikati, da pa so bili proti anarhisti in komunisti.

Večina žrtev so nedolžni ljudje

Ljudstvo v splošnem, če izvzamemo anarhistično delavsko krilo, obsoja puč, ki je zahteval veliko večinoma nedolžnih žrtev. Največ jih je padlo v Barceloni, kjer so pučisti bili zbrani na strehah hiš in so tako s streh kakor tudi z oken streljali na cesto na policijo, dajali raketne signale s streh in dvakrat v pravih bojnih vrstah napadli orožniško vojašnico na trgu sv. Avguština.

Posamezni izbruhi še trajajo

Nekako zapoznelo so se nemiri razširili v južnih provincah, posebno v Andaluziji, kjer v obliki posameznih bombnih eksplozij in napadov z revolverji trajajo še danes ter so ponekod resnega značaja, kakor n. pr. v Sevilli, v Cadixu, v Jerezu, v Malagi, v Murciji, v Valenciji in celo na Kanarskih otokih. Vendar se zdi, da je revolucionarno gibanje za nekaj časa zadušeno.

Stvar se nadaljuje

Vlada grozi z vojnim stanjem

Madrid, 12. jan. tg. Neprestano prihajajo od vseh strani poročila o tem, da so oblasti našle neštevilne bombe, in o tem, da se na mnogih krajih vršijo spopadi in teroristična dejanja. V Valenciji so vrgli bombo v skupino raznašalcev nekega monarhističnega lista, pri čemer je bila ena oseba ubita. Vlada je zagrozila, da bo pri ponovnih nemirih takoj razglasila vojno stanje, tako da bo glavne krivce lahko na licu mesta kaznovala. Ta grožnja bo gotovo pomagala, de so bo vrnil mir v deželo.

Pogajanja med nami in Romunijo

— **Belgrad, 12. jan.** Davi ob 7.50 so dospeli v Belgrad na konferenco romunski delegati. Popoldne ob 5 je zunanji minister Jevtič otvoril v dvorani zunanjega ministrstva konferenco naših in romunskih delegatov. Otvoritveni konferenci je prisostvoval tudi tukajšnji romunski poslanik Guranescu. Minister Jevtič je v svojem kratkem govoru pozdravil navzoče delegate ter podal nato kratek opis svojih razgovorov, ki jih je imel s Titulescom o vseh nerešenih vprašanjih med Jugoslavijo in Romunijo. Poudarjal je važnost čimprejšnje rešitve teh vprašanj. To se bo zgodilo tem lažje, ker so vsa ta vprašanja čisto administrativnega značaja. Vsa ta vprašanja so se že večkrat razmotrivala in je neprijetno, da do sedaj še niso bila rešena. Zunanji minister Jevtič je ponovno pozdravil romunske delegate kakor tudi člane naše delegacije in izrazil željo, da bi vse delegate vodila ista misel, kakor je Titulesca in njega, ter da bi se v teku pogajanj našla odgovarjajoča baza za sporazum v vseh še nerešenih vprašanjih. Nadalje je Jevtič izjavil, **da ne dvomi, da je delo obeh delegacij kljub temu težko, čeprav je olajšano s prehodnimi razgovori med njim in Titulescom,** ki predstavljajo princip sporazuma za končno rešitev vseh vprašanj, ki bodo stavljena na dnevni red tega sestanka. Po tem kratkem pozdravu je minister Jevtič v spremstvu romunskega poslanika Guranesca zapustil sejno dvorano. Delegati so nato razmotrivali o dnevnem redu za prihodnjo sejo in o načinu dela v komisijah in podkomisijah. **Najtežje vprašanje je vprašanje kulturne avtonomije za Romune v Banatu.**

V Nemčiji se položaj kinematografsko izpreminja

Schleicherju se majejo tla

Berlin, 12. januarja. AA. Havas poroča iz Berlina: Zdi se, da je nastal v zadnjih 24 urah v političnem položaju važen preobrat. Medtem, ko si je Schleicher dozdaj prizadeval, da bi dobil pooblastilo za odgoditev sej državnega zbora do februarja ali celo do marca, se je nenadoma očividno odločil opustiti dosedanjo zavlačevalno taktiko in pustiti, da se parlament sestane dne 24. t. m., kakor je bilo prvotno določeno. **Schleicher hoče tako izsiliti glasovanje o svoji politiki in pritisniti Hitlerjevce ob zid.**

Nacionalni socialisti bi se s svoje strani hoteli oguiti novim volitvam. V ta namen jim ne bi bilo treba storiti drugega kakor dati pobudo za predlog o odgoditvi parlamentarnega zasedanja, ki bi bil v senatnem svetu državnega zbora, ki se sestane 20. t. m. na sejo, gotovo dobil večino. Tega pa nacionalni socialisti zdaj ne bodo storili, ker nočejo zbuditi videza, da tolerirajo Schleicherjev kabinet.

Pogajanja, ki so se vršila zadnje dni med nacionalnimi socialisti in vlado za dosego parlamentarnega premirja, so se tedaj očividno izjalovila. Hitler je dobil kredite od inozemskih bank, posebno od švedskih, in se mu je vrnil pogum, čeprav ga je po drugi strani precej vznemirilo govorjenje, da sta Strasser in Schleicher sklenila nek tajen pakt. Hitler je brez diskusije zavrnil predloge finančnega značaja, ki mu jih je stavil, kakor zatrjujejo v nekaterih krogih, državni kancelar.

A tudi Schleicherju se ne obeta nič dobrega. Posebno mu je nerodna čedalje bolj naraščajoča opozicija industrijskih in kmetijskih krogov, ki so proti gospodarski politiki sedanje vlade. Vse kaže, da so se zastopniki nemške težke industrije v Westfaliji, posebno plavžarski in premogarski magnati v svojih razgovorih s Papnom odločno izrekli zoper gospodarsko politiko Schleicherjeve vlade.

Da so pa tudi agrarci odločno proti Schleicherju, je posebno dokazal včerajšnji incident, ko so dali v liste ostro izjavo proti kmetijski politiki sedanje vlade. Naposled zahtevajo tudi nemški nacionalci čedalje glasneje združitev vseh nacionalističnih sil, to je sporazum z nacionalnimi socialisti.

Spričo vsega tega se je Schleicher očividno odločil, da izzove odločitev in da se čimprej predstavi državnemu zboru, **čeprav dobro ve, da je nezaupnica vladi** — razen če nacionalni socialisti v nekaj dneh ne izpremene svojega zadržanja — **neizogibna.**

Boncourova vlada v nevarnosti?

Pariz, 12. jan. AA. Ministrski svet je soglasno odobril finančne predloge ministra Cherona o izravnavi francoskega državnega proračuna. Cheronovi ukrepi so deloma zelo dalekosežnega pomena in posegajo zlasti v že pridobljene pravice upokojencev in državnih uradnikov. Tako bodo odslej bivši bojevniki prejemali vojne pokojnine šele s 55 letom, pokojnine nanovo poročenih vojnih vdov se popolnoma ukinejo. V načrtu so nadalje revizije raznih drugih pokojninskih prejemkov. Državnim uradnikom pa se znižajo plače od 5—10%. Cheron bo uvedel tudi razne nove dodatne trošarine.

Zdi se, da je večina poslancev proti tem redukcijam. Zato je treba računati s tem, da bodo prihodnji teden, ko pridejo ti Cheronovi predlogi v parlamentu v razpravo, v francoski zbornici važni dogodki.

Pariz, 12. jan. AA. Predsednik francoske vlade Boncour in bivši premier Herriot sta imela danes dopoldne razgovor, v katerem sta se doteknila vseh pomembnejših zunanjepolitičnih in notranjepolitičnih dogodkov.

Po razgovoru je Herriot izjavil novinarjem: Pravkar sem imel zelo prijateljski razgovor s predsednikom vlade.

Ko so novinarji hoteli od Herriota več zvedeti in ga vprašali za njegovo mnenje o finančnih načrtih sedanje vlade, je Herriot dodal: »Zelo pogumni so. Jaz sem zmerom za pogumne rešitve.«

Pariz, 12. jan. AA. Pri današnjih volitvah odbora parlamentarne skupine radikalno-socialistične stranke bi bil lahko kandidiral za predsednika Herriot, ker ni več minister. Toda Herriot je dal sporočiti, da ne bo postavil svoje kandidature, če bi kandidiral še kdo drugi. Šele tedaj je dosedanji predsednik frakcije Francois Albert izjavil, da postavi svojo kandiaturo. Poslanci so ga izvolili z vzkliki.

Maniu podal ostavko

Vajda Voevod sestavlja parlamentarno vlado

Bukarešt, 12. januarja. tg. Romunski kralj je popoldne sprejel zunanjega ministra Titulesca ter odstopivšega notranjega ministra Mihalakea. Ko sta oba zapuščala kraljevo palačo, sta izjavila zastopnikom listov, da je kralj sprejel demisijo vlade, ki jo je podal ministrski predsednik Maniu obenem s spomenico, v kateri je pojasnjeval položaj. **Ob 4 popoldne je prišel Maniu zopet v avdijenco in je potem izjavil časnikarjem, da je kralj končnoveljavno odobril odstop vlade.** Maniu je dostavil, da je kralju ponovno priporočal sestavo vlade s tem, da pridrži sedanji parlament. Zunanji minister Titulescu, ki začasno opravlja tudi vodstvo romunskega poslaništva v Londonu, bo odstopil kot poslanik in kralju priporočal za naslednika v Londonu državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu Radulescua.

Bukarešt, 12. jan. tg. Takoj potem, ko je kralj sprejel demisijo vlade, je poklical k sebi predsednika poslanske zbornice in senata, katera sta mu priporočala, naj sestavi parlamentarno vlado. Nato je kralj brzojavno poklical k sebi bivšega ministrskega predsednika Vajda Vojevodo iz Cluja, da sestavi novo vlado. Če bo Vajda Vojevod mandat sprejel, se kabinet lahko sestavi že do jutrišnjega večera. Mihalake, Madgearu, Lugojanu in najbrž tudi Titulescu najbrž ne bodo več v novem kabinetu. Nocoj je bila zadnja seja odstopivšega kabineta in je Maniu poročal, da je demisija sprejeta. Eksekutivni odbor narodne zaranistične stranke pa je sklican za jutri popoldne, na kateri se bo odločilo, ali bo kriza zahtevala samo spremembo vlade Maniua ali pa bo narodno zaranistična stranka stopila v opozicijo.

Francoska demarša na Dunaju

Pariz, 12. jan. tg. Kakor pišejo listi, je izvršil francoski poslanik na Dunaju dve demarši pri zveznem kancelerju dr. Dollfussu radi afere italijanskega pošiljanja orožja na Madjarsko. List pravi, da so bile izjave in opravičila dr. Dollfussa v obeh slučajih zelo nezadovoljiva. Tako pravi »Journal«, da so bile te izjave hujše kot priznanje samo. Danes se ne more nikomu dopovedati, da bi bil sedaj 15 let po zaključku vojne stari vojni materijal še vreden popravila in da Italija takega popravila ne bi mogla izvršiti sama. Ali naj svet verjame, da bi imela Italija naenkrat toliko sočutja za brezposelne v Avstriji? Jasno je, da gre pač za prikrito pošiljanje orožja in je treba pri tem ugotoviti, da se avstrijska vlada v zadregi skriva s tajenjem v trenotku, ko bo zopet enkrat dobila milijonsko darilo v obliki inozemskega posojila

Praga, 12. jan. tg. *Češkoslovaški poslanik dr. Krofta je včeraj po nalogu zunanjega ministra dr. Beneša obiskal avstrijskega poslanika dr. Mareka, da se informira o tihotapljenju orožja za Madjarsko.*

Hudi viharji v Kaliforniji

Newyork, 12. jan. tg. *Na južnokalifornijski obali divjajo hudi viharji, ki so podrli več sto vrtalnih stolpov v petrolejskih okrajih. Škoda znaša mnogo milijonov dolarjev. V pristanišču Los Angeles je vihar odtrgal mnogo ladij. Odtrgana bojna ladja je celo porušila obalo. Pogrešajo 11 mornarjev. Potrgane žice električnega voda z visoko napetostjo so užgale dva tanka petroleja. — Brzojavne zveze z Los Angelesom so prekinjene.*

Osebne vesti

Belgrad, 12. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prosvetnega ministra je odlikovan z redom jugoslovanske krone 4. stopnje, Dušan Radenković, član narodnega gledališča v Belgradu.

Belgrad, 12. jan. l. Na predlog prosvetnega ministra so napredovali iz 7. v 6. polož. skupino sledeči učitelji in učiteljice: Uršula Nabergoj, Dravograd, Josip Birsa, Ponovce, Matilda Aničič, Poljšnik, Stanko Lavrič, Pohorje, okraj Šmarje, Marija Pavčič, Dolenjske Toplice, Leopold Kopač, Slovenjgradec.

Belgrad, 12. jan. l. Za docenta 7. polož. skupine na filozofski fakulteti v Skoplju je bil imenovan dr. Franc Mesesnel, kustos muzeja južne Srbije v Skoplju.

Dva razbojnika obešena

Požarevac, 12. jan. l. Davi je bila na dvorišču tukajšnjega okrožnega sodišča izvršena smrtna obsodba nad razbojnikoma Simo Paukovičem in Dragomirom Joksimovičem zaradi neštevilnih zločinov, ki sta jih zakrivila v omolskem okraju.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. jan. l. Iz Sarajeva je prispel v Belgrad znani ameriški pisatelj Louis Adamič, ki je prišel po soprogo. Do sedaj je bil sprejet pri prosvetnem ministru dr. Stankoviču. V Belgradu ostane kakih deset dni, nakar bo obiskal vse kraje Srbije.

Belgrad, 12. jan. l. Danes dopoldne je bila seja Privilegiranega izvoznega društva, na kateri so sklenili, da se ustanovi v Sarajevu podružnica tega društva. Kakor znano, velja v gospodarskih krogih Sarajevo kot važno izvozno središče.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, ponekod nekoliko novega snega, mrzlo.

Albanija ima novo vlado

Tirana, 12. jan.

Po dolgem interregnu, ki je nastal vsled demisije vlade, ki je odstopila zaradi zahteve Italije, da se sklene z njo carinska unija, je kriza sedaj rešena z imenovanjem nove vlade.

Vlada je sestavljena tako-le: predsedstvo in začasno vodstvo justice in narodnega gospodarstva, Pandeli Evangeli; notranje zadeve Musa Juka, ki je imel ta resor že v prejšnjem kabinetu; zunanje zadeve Ksaver Villa; finance Abdurahman Dibra; prosveta Miraš Ivanaj; javna dela Sander Sarači.

Kakšen značaj ima nova vlada, se še ne ve, zdi se pa, da je italofilska, oziroma, da je bila sestavljena pod vplivom Italije, ki prav za prav vodi Albanijo.

Velika amnestija v Bolgariji

Sofija, 12. jan. tg. V sobranju je bila danes sklenjena amnestija za politične zločine, ki obsega tudi emigrante kmetske stranke. S tem je omogočen povratek tudi v Jugoslaviji živečima bivšima ministroma Kristu **Stojanovu** in Nedeljku **Atanasovu.** Znano je, da sta se že lansko jesen hotela oba vrniti v Bolgarijo, ne da bi bila amnestirana, po nalogu vlade pa ju niso pustili čez mejo. Med amnestiranimi se nahajata tudi bivša kmetijska ministra Aleksander **Obov** in Kosta **Todorov,** ki sta prepričana pristaša velejugoslovanske ideje in ki sta tekom 10 let emigracije vršila v Jugoslaviji in Franciji živahno propagando proti vsem bolgarskim vladam in macedonskemu gibanju. Ni pa verjetno, da bi se Obov in Todorov poslužila pravice za povratek, ker so jih macedonske organizacije obsodile na smrt. Dalje je amnestirana tudi cela vrsta komunistov. Atentatorji na katedralo Sv. Nedelje pa ne bodo pomiloščeni, kakor tudi nekateri drugi teroristi ne. Če so bili obsojeni radi hudih zločinov, velja za njih amnestija pogojno za tri leta.

Tudi v Grčiji vlada kriza

Atene, 12. jan. AA. Zadržanje opozicije, ki je včeraj skupaj z Venizelom nastopila proti finančnim načrtom vlade, je stališče Caldarisovega kabineta silno otežkočilo. Nepričakovana komplikacija je javnost silno presenetila, tem bolj, ker je Venizelos še nekaj ur pred sejo parlamenta izjavil da bo še nadalje podpiral Caldarisov kabinet.

Voditelji opozicijskih skupin se bodo danes pred začetkom seje parlamenta zbrali na poseben sestanek. Splošno prevladuje mnenje, da bo Caldaris ostal v manjšini. Njegov naslednik bo Kafandaris.

Avstrijski kmetje se puntajo

Gradec, 12. jan. Pri posestniku Francu Köglhoferju v občini Weissenegg (vzhodna Štajerska), bi morala biti v ponedeljek javna dražba nekaj volov in ene krave, ker posestnik Köglhofer ni hotel plačati zasebnih alimentov. Na obvestilo o dražbi in najbrž pod vtisom dogodkov v Vorau-u so imeli kmetje v hiši omenjenega posestnika ponoči sestanek, katerega so se udeležili številni kmetje iz vse okolice. Pri tem so proti izvršbi pri nikakor ne revnem posestniku zavzeli stališče, da se mora to preprečiti tako, kakor so storili kmetje vorauške okolice. Nek **komunistični** delavec iz Weiza je pozval kmete, da nastopijo z orožjem proti orožništvu, če bi ga poklical izvršilni organ na pomoč. Kmetje so sklenili, da bodo napadli izvršilne organe z Manlicherjevimi puškami in kosami. Takih pušk imajo kmetje zelo mnogo. Radi tega so oblasti stavile v strogo pripravljenost oddelek orožnikov, ki pa jih nato niso poslali, ker je napovedana izvršba iz vzrokov, ki niso v nobeni zvezi z grožnjami kmetov, v zadnjem trenutku odpadla. Komuniste so ovadili pri okr. sodišču. Značilno pri tem dogodku je, da se vzhodnoštajerski kmetje ne upirajo samo izvršbam kmetijskega zavarovanja, temveč enostavno vsaki izvršbi.

Sydney, 12. jan. AA. Opazovalnica v Riverviewu je zabeležila danes ob 6.12 hud potres. V Goulburnu in Yassu v Novem Južnem Walesu se je podrlo več hiš.

Delodajavci proti 40-urniku

Ženeva, 12. jan. AA. Danes sta zastopnika francoske in britanske vlade na konferenci za 40 urni tednik podala razloge, zakaj obe vladi ne moreta pristati na načrt o 40 urnem tedniku. Proti temu načrtu se je izrekel tudi zastopnik **danskih delodajavcev.**

Ženeva, 12. jan. AA. Na konferenci za 40 urni tednik je danes podal poročilo zastopnik italijanskih delodajalcev Olivetti. Kakor znano, se je konferenca o 40 urnem tedniku sestala na pobudo Italije. **Kljub temu se je Olivetti pridružil stališčem ostalih delodajalskih delegatov.** Izvajal je, da bi bil 40 urni delovni tednik nepotreben in neizdaten ukrep za rešitev svetovne gospodarske krize. Olivetti je dokazoval, da bi, če se sprejme konvencija o 40 urnem tedniku, ne ostala druga izbera kakor povečati produkcijske stroške in s tem še bolj podražiti življenje, ali pa izjaloviti povečano kupno moč delavcev z znižanjem mezd.

44 žrtev mraza

Bukarešt, 12. jan. tg. Radi hude zime in visokega snega je bilo te dni v Romuniji več smrtnih žrtev. Včeraj je v komitatu Rimani-Sarat zmrznilo 14 kmetov, ki so šli na komitatske volitve. Razen tega poročajo z raznih strani, da je snežni vihar zahteval še drugih 30 smrtnih žrtev.

Po Donavi plavajo veliki kosi ledu. Več železniških prog je snežni vihar zametel.

Nesreča na morju

London, 12. jan. tg. Letalo angleške mornarice je v pristanišču Plymouth trčilo v barkaso, ki se je takoj potopila. Mnogo ljudi je z brega gledalo nesrečo. Takoj so prihiteli reševalni čolni, za njimi pa še ribiške barke. Na letalu je bilo devet mož, od katerih se jih je rešilo osem, enega pa pogrešajo. Sedem rešenih je ranjenih.

‚Gšeft' je prvo

Washington, 12. jan. ž. Zunanjepolitična komisija je odklonila predlog predsednika Hooverja, da se prepove izvoz orožja v one države, ki se vojskujejo.

Kreugerjeve goljufije

Washington, 12. jan. AA. Bančna komisija, ki je imela nalog, da prouči, kako so v Zedinjenih državah prodajali papirje Kreugerja in Tolla, je končala svoje delo in izdala poročilo. Iz tega poročila izhaja:

1. da so še na dan Kreugerjeve smrti prodali v New Yorku 165.000 delnic, večinoma po nalogu iz Pariza, ko v New Yorku Kreugerjeva smrt še ni bila znana;

2. da so bila za ameriške bone izdana nezadostna jamstva, tako da so lastniki teh bonov v Ameriki izgubili iz tega naslova 20 milj. dolarjev;

3. da je izginilo 50 milijonov dolarjev v nemških bonih;

4. da Ivar Kreuger najbrž ni bil pri popolni pameti.

Drobne vesti

Neapelj, 12. jan. Na Vezuvu je zapadel sneg.

Dunaj, 12. jan. ž. Dunajski avtoizvoščki grozijo s stavko. **Lastniki avtotaksijev bodo imeli v sredo protestno zborovanje proti previsokim davkom.** S tem hočejo opozoriti vlado na prevelika bremena, ki jih njihova obrt ne more prenesti. Za prihodnji petek bo sklicana še ena seja, na kateri bodo sklenili, da prično generalno stavko.

Sofija, 12. jan. tg. Ko se je nocoj poslanec Martulkov vračal v svoje stanovanje na periferiji mesta, *je neznan napadalec oddal nanj pet strelov.* Martulkov je bil le lahko ranjen. Napadalec je pobegnil in ga niso mogli ujeti.

Izjava dekana med. fakultete univ. prof. dr. Alfreda Šerka:

Medicinska fakulteta nam je nujno potrebna!

Treba jo je še izpopolniti!

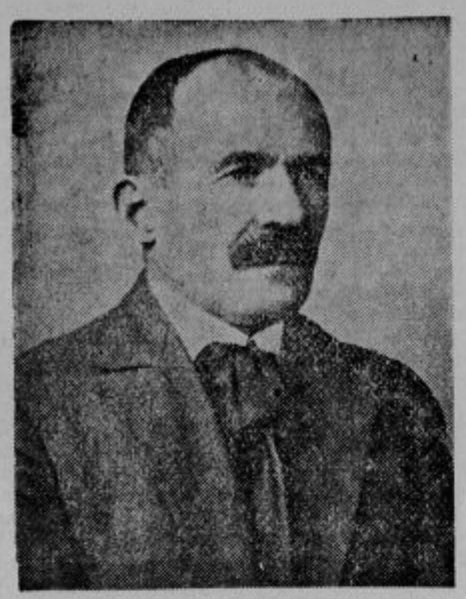

Ljubljana, 12 jan.

Glasovi, ki so se pojavili zadnje dni in ki so govorili o okrnjevanju ljubljanske univerze, so navajali predvsem, da bo treba ukiniti ljubljansko medicinsko fakulteto in sicer iz razlogov varčevanja. Obrnili smo se na upravo ljubljanske univerze, ki nam je dala naslednje informacije o stroških za medicinsko fakulteto in o drugih fakultetah. Stroški za medicinsko fakulteto so prav malenkostni. Vsi stvarni stroški za medicinsko fakulteto, to je za plače profesorjev, docentov, asistentov, upravnega in pomožnega osobja pa znašajo komaj 44.000 Din na mesec. Če to zračunamo, dobimo, da velja medicinska fakulteta državo letno borih 664.000 dinarjev. Za ta znesek se gotovo ne bo splačalo demontirati tako visoke in Slovencem potrebne institucije, kakor je medicinska fakulteta, ki je v njeno zgradnjo bilo vloženega toliko truda in nesebičnega dela.

Da se razprše predsodki o velikih stvarnih izdatkih za ljubljansko univerzo, navajamo tukaj še številke za druge fakultete. Stvarni izdatki za tehniško fakulteto znašajo za vse leto 698.000 Din. Stvarni krediti za juridično fakulteto znašajo 32.000 Din, stvarni izdatki za bogoslovno fakulteto znašajo 16.000 Din stvarni izdatki za filozofsko fakulteto 190.000 Din. Upravni stroški za upravo univerze in za vse fakultete skupaj znašajo pa 328.500 Din. Skupno znašajo vsi stvarni stroški za ljubljansko univerzo komaj 1,400.000 Din. Kje na svetu je univerza, ki bi imela na razpolago tako malo kreditov za stvarne izdatke?

K vprašanju o redukciji medicinske fakultete nam je dal prorektor univerze in dekan medicinske fakultete univ. prof. dr. Al. Šerko v razgovoru naslednjo izjavo:

»Medicinske fakultete se tudi iz razlogov varčevanja ne izplača reducirati, ker bi potem stroški preostale univerze le še narasli, mesto da bi se zmanjšali. Resnica je, da medicinska fakulteta univerzi mnogo prihrani. Juridična fakulteta bi morala imeti potem svojega profesorja za sodno medicino, filozofija posebnega anatoma za somatologijo, posebnega fiziologa za biologijo in posebnega profesorja za medicinsko kemijo. Tudi drugače bi morale druge fakultete več žrtvovati za znanstven material. Sedaj pa imajo vse zbrano na medicini. Če bi se medicinska fakulteta ukinila, ne bi imele tega nikjer in bi si morale same preskrbeti novih profesorjev in znanstveni material.

Treba je vedeti, da imamo v Ljubljani tudi institute in sicer anatomski, fiziološki in histološki institut. Demontaža teh institutov bi veljala več, kakor pa bi se prihranilo z redukcijo medicinske fakultete. Medicinska fakulteta je navezana na živ in na mrtev material, ki ga v polni meri nudi moderno urejena ljubljanska bolnišnica. Medicinski instituti so že na to usmerjeni, da dobi Ljubljana nekoč kliniko. V Ljubljani pa je klinika nujno potrebna, saj je središče velikega ozemlja, namreč Slovenije, ki še nima klinike. Vsi ti razlogi odločno govore za to, da bi pomenila redukcija medicinske fakultete ne samo velike moralne in znanstvene izgube za Slovence, temveč tudi veliko stvarno škodo za ljubljansko univerzo in veliko stvarno škodo tudi za državo in občo korist. Nasprotno, delati moramo na tem, da se ljubljanska medicinska fakulteta le še izpopolni.

*

V izjavi prof. dr. Milana Vidmarja, ki smo jo priobčili včeraj, naj se glasi stavek »sem začel pisati knjigo, ki ne izide v Berlinu« pravilno tako: »ki naj izide v Berlinu«.

50 milijonov hektolitrov vode

je leta 1932 bilo porabljene v Ljubljani in predmestnih občinah

Ljubljana, 12. jan.

Povprečna uporaba vode v Ljubljani se je zadnja leta dvignila na okoli 50 milijonov hl na leto, v suhih letih nekoliko več, v mokrih pa nekoliko manj. Tako je Ljubljana porabila v letu 1930, ko je bilo izredno suho leto 51,675.300 hl vode iz mestnega vodovoda. Leta 1931, ko je bilo mnogo padavin in ni bilo treba toliko škropiti cest in vrtov, je Ljubljana porabila 49 milijonov 749.650 hl vode. Lani, ko je bilo zopet bolj suho leto, pa je Ljubljana porabila 50 milijonov 962.780 hl vode.

Najmanj je Ljubljana porabila vode dne 2. februarja 1932, ko je ljubljanski vodovod oddal 99.830 hl vode; največ pa 29. avgusta, ko je vodovod oddal 202.680 hl vode. Če računamo, da je v Ljubljani in najbližji okolici skupno 70.000 prebivalcev, pride na vsakega prebivalca dnevno 199 l vode.

Vse leto je bila voda v mestnem vodovodu pod normalo. Najnižja je bila 3.48 m pod normalo, najvišja pa 1.25 pod normalo. Leta 1926 je bila voda zadnjič nad normalo in sicer 0.40 m.

V Ljubljani je sedaj skupno 86.572 m vodnih cevi, v Mostah 14.400 m, na Ježici 10.724, v Št. Vidu 2936, v Zgornji Šiški 2768, na Viču in v drugi okolici pa 8270 m, skupno ima vodovod napeljanih 136.052 m vodovodnih cevi.

V Ljubljani je na vodovod priključenih 3451 hiš, v Mostah 351, na Ježici 317, v Št. Vidu 23, v Zgornji Šiški 69, na Viču 298, v Rudniku 3, skupno 4712.

Stari rod ni bil mehkužen

84 letna grča Frančiška Zupanc.

Domžale, 11. januarja 1933.

»Trden je bil stari rod,« tako mi je dejala 84 letna Frančiška Zupanc, ko sem jo te dni obiskal ,da bi kaj zanimivega povedala za čitatelje »Slovenca«. Pri sinu Blažu Zupancu v Domžalah na Rojski cesti št. 8 stanuje. Če jo vidiš, si takoj prepričan, da je res, kar je rekla. Vedro gleda, nekoliko je sicer upognjena pod težo osmih križev in še devetega skoro pol. Beseda pa ji je jasna in zvonka, da bi ji prisodil kvečjemu kakih 60 let, čeprav so ji prestane skrbi pustile svoj delež v obliki gub na obrazu Njena hoja je še odločna in krepka, nobenega negotovega koraka ne pozna.

»Štiri in osemdeset jih bom oktobra. Leta 1849. sem prišla na svet pri Ponavšku na Duplici. Osem otrok nas je bilo. Naša hiša je bila ena najpremožnejših. Gostilno smo imeli in velik grunt. Še danes vsak, kdor gre peš ali pa z vozom v Kamnik, prav dobro pozna Ponavškovo gostilno na Duplici. Tudi moj oče in mati sta doživela lepo starost. Mati je umrla, ko ji je bilo 70 let, očetu jih pa ob smrti ni mnogo manjkalo do 80.«

»Kako je bilo pa z učenjem? Ali ste hodili kaj v šolo?«

»Seveda sem. V Kamnik sem hodila. Naučila sem se brati, pisati. Takrat smo bili otroci drugačni ko so danes. Danes jih prav malo prime za kako delo in pomaga doma. Takrat smo pa morali. Zgodaj so nas klicali, malo smo pozajtrkovali, pa že smo morali s kravami na pašo, ali pa na polje — pri nas smo imeli velik grunt, ki je potreboval veliko pridnih rok. Če pa tega ni bilo, je bilo pa delo v gozdu. Otroci se tedaj nismo izogibali delu, prav krepko smo pomagali.«

»Kaj pa, ko ste odrastli?«

»Kaj naj bi bilo? Delala sem na polju, pa tudi v gostilni sem pomagala, kakor je bilo pač potrebno.«

»Kakšne so bile pa včasih zabave?«

»Zabav pa včasih nismo poznali takih ko danes. Res, ples je bil — ampak pri nas nam niso dovolili, da bi plesale, čeprav smo imeli doma gostilno in so tudi pri nas tuji fantje in dekleta plesali. Če bi rekla, da nisem plesala, bi ne bilo res, ampak samo naskrivaj, da domači niso videli.Sicer pa človeku tudi ni preveč do plesa, če po ves teden trdo dela.«

»Omožila sem se pa, ko sem bila stara 22 let. Dote nisem dobila veliko, vendar nama ni bilo nič hudega. Mož je bil mlinar, vajen dela in priden, jaz pa tudi nisem držala križem rok. Deset otrok nama je Bog dal in za vse sva poskrbela, saj nam je šlo čisto dobro, ko je bil mož za mlinarja po mlinih, katerih danes že veliko ni več. Mož mi je umrl leta 1919. v Špitaliču, kjer je bil za žagarja. Tam je tudi pokopan. Jaz sem bila pa potem pri hčeri, nato sem pa prišla k sinu Blažu, kjer sem še danes in kjer čakam, da me pobere smrt.«

»Saj ste še trdni; včasih so bili ljudje res trdnejši in odpornejši kot so pa danes.«

»Seveda so bili. Včasih si nismo izmišljali vseh mogočih neumnosti pri obleki in obutvi. V delavnikih smo škornje nosile, ob nedeljah pa kake slabe čevlje. Pa delali, delali smo včasih vse drugače kakor danes. Jaz sem imela na nogi 20 let odprto rano, pa sem vseeno trdo delala. Prestala sem res veliko, pa sem še danes na svetu.«

»Pred tremi leti pa sem še sama pisala hčeri v Ameriko, sedaj ne morem več, tudi slišim že precej slabo — nisem govoril preveč glasno, a me je vkljub temu slišala —, oči so mi že opešale, na levo oko ne vidim, vendar pa še brez očal berem, če je nekoliko debelejše tiskano. Denar pa prav dobro poznam, prav nikoli se ne zmotim.«

Poslovil sem se. Ob odhodu pa sem moral še obljubiti, da ji bodo poslali časopis, da bo videla, kaj bo v njem napisanega o njej.

Kako trden je bil in je še stari rod, malo je užil dobrot, z malim je bil zadovoljen, danes splošno razširjene mehkužnosti ni poznal. Tako sem mislil, ko sem prišel iz hiše in mi je zimsko solnce toplo posijalo v obraz.

Beli zobje: Chlorodont

Koroški slovenski pevci prihajajo

Danes prispejo skozi Prevalje z vlakom ob 10 pevci koroških slovenskih zborov.

Pevcev je 75 in jih vodi bivši poslanec, župnik **Poljanc** iz Škocijana v Podjuni.

Pevci nastopijo danes ob 16 v **Slovenjgradcu**, jutri zvečer v **Mariboru**, v nedeljo zvečer v **Celju** in **Trbovljah**, v ponedeljek 16. t. m. pa prispejo z vlakom ob 13.46, (a ne kakor je bilo objavljeno ob 10) v **Ljubljano**, kjer nastopijo zvečer v veliki Unionski dvorani. V Ljubljani bo samo en nastop.

V torek zvečer nastopijo na **Jesenicah**, odkoder se v sredo ob 10 odpeljejo zopet domov.

† Župnik Blaž Brdnik

Smrt uglednega duhovnika

Maribor, 12. januarja.

Zopet je smrt zarezala globoko v vrste delavcev vinograda Gospodovega v lavantinski škofiji. Od Sv. Ožbalta ob Dravi je prispela danes vest, da je zatisnil oči tamkajšnji župnik gospod Blaž Brdnik.

Ne samo v njegovi domači župniji, ampak povsod, kjer je veliki pokojnik deloval kot dušni pastir, bodo smrt uglednega in vzornega duhovnika globoko obžalovali. Saj je bil povsod vnet delavec za čast božjo in dobrobit bližnjih ter je vse svoje moči in imetje posvetil temu edinemu cilju. Njegova pobožnost, dobrodušnost in dobrota so bile znane zlasti med reveži, in trpeči so našli pri njem zavetišče. Pomagal jim je z očetovsko besedo in tudi z dejanji.

Blagi pokojnik je bil rojen 3. februarja 1869 v Zrečah. V mašnika je bil posvečen leta 1896. Stopil je najprej v minoritski red, pozneje pa je izstopil ter bil nato kaplan pri Starem trgu pri Slovenjgradcu, v Vranskem, na Pilštajnu, bil je provizor v Jurkloštru in daljšo dobo kaplan v Sv. Juriju ob Juž. žel., nato pa pri Sv. Tomažu in v Ormožu. K Sv Ožboltu ob Dravi je prišel najprej za provizorja, dne 1. septembra 1927 pa je bil imenovan za tamkajšnjega župnika.

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto ob 9 dopoldne na župnem pokopališču pri Sv. Ožboltu. Priljubljeni in blagi pokojnik naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Nova smuška postojanka pod Uršlo goro

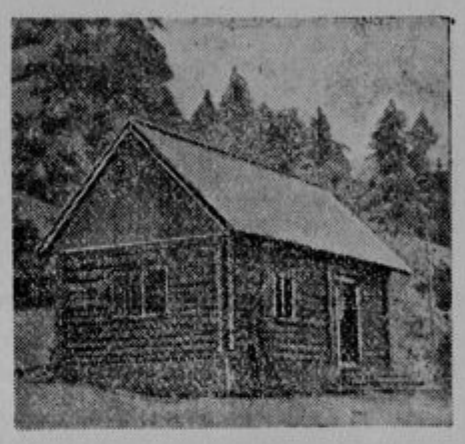

Agilni smuški klub **Guštanj-Kotlje** si je nadel lansko leto lepo nalogo, da si postavi svoj dom, kar se je tudi uresničilo. Koča leži v višini 1000 m v senci Uršlje gore na Pokrovem travniku. Okoli nje se nahajajo zavidanja vredni smuški tereni. Stoji baš na prehodni točki smuških izletov Uršlja gora-Mežica-Prevalje-Slovenj gradec itd. Služila bo kot izbran start in cilj raznim smuškim in sankarskim tekmam. Tudi poleti bo koča prijeten dom planincem na poti na in raz Uršljo goro.

Kočo je postavil klub brez vsakih denarnih podpor. Les so darovali kmetje iz Kotelj in okolice, ki so deloma člani kluba oziroma mu naklonjeni. Največ zaslug pa ima gotovo agilni klubov član g. Stangl Stanko, ki je ves svoj prosti čas žrtvoval za to, da se koča postavi. Koliko skrbi in dela je imel, pa vse je zvršil z veseljem in brezplačno. Čast — komur čast! V koči ima prostora 20 ljudi. Oskrbovana bo koča za letos samo ob sobotah in nedeljah. Vendar se lahko kočo poseti tudi preko tedna in se ključi nahajajo pri posestniku Pokrovu.

Blagoslovitev in otvoritev koče bo dne 2. februarja — na Svečnico — ob 10 dopoldne. Blagoslovil jo bo klubov podpredsednik g. župnik Serajnik iz Kotelj, ki je klubu dosti pripomogel, da se tako lepo razvija.

To je samo začetek tujsko-prometnega dela v Guštanju in Kotljah v današnjih težkih časih. Klub pa bo posvetil tudi nadalje vse sile, da bo v čim večji meri propagiral tujski promet in s tem indirektno podpiral gospodarsko sedaj tako udarjeni kraj, da se današnje žalostne razmere vsaj kolikortoliko izboljšajo.

V nedeljo dne 15. januarja 1933 bo klubska tekma kluba Guštanj-Kotlje. Ako se snežne razmere ne bodo izboljšale, bo start v Selcah, cilj pa smučarska koča. Če pa zapade medtem še več snega, tedaj pa bo start in cilj v Guštanju. Že lansko leto je klub s svojimi tekmami dokazal, da so njegovi člani na tem polju doma. Hvalevredno pa je dejstvo, da so v Guštanju društva, ki so klubu jako naklonjena in ga v vsem podpirajo. Posebno je omeniti krajevni odbor Rdečega križa v Guštanju, ki postavi na tekmovalnih progah sanitetne postojanke pod vodstvom g. Kotnika Rajka, a na cilju pričakuje tekmovalce predsednik Rdečega križa g. dr. Boštjan Erath.

Zanimanje za tekmo je med prebivalstvom jako veliko in je pričakovati, da bo letošnji klubov praznik prinesel vsem prijateljem sporta mnogo veselja.

Pismo iz Wilne

Wilno, 10. januarja.

Če bi se 1386 veliki knez Litve Ladislav II. Jagellonski ne bil zaljubil v 15 letno poljsko kraljico Hedvigo d'Anjou, in če bi ta na nadnaraven namig, kakor pripoveduje legenda, v veličastni krakovski katedrali ne bila pristala na to, da pozabi na lepega avstrijskega nadvojvodo ter se iz ljubezni do domovine omoži z napol divjim litvanskim knezom, ki je bil povrhu še pogan, bi danes mogoče poljsko-litvanskega spora radi prelepe Wilne ne bilo. Tako sta se takrat obe državi združili in ostali tako do delitev Poljske. Čeravno so boljševiki 1918 izročili Litvancem Wilno, je general Želigovski vzel Wilno z oboroženo silo in 1923 je konferenca veleposlanikov to dejstvo tudi priznala. Skozi dolga stoletja, ko sta bili Litva in Poljska združeni, sta se oba naroda posebno v višjih plasteh med seboj veselo pomešala. Velika večina litvanskega plemstva se je popoljčila, takisto izobraženi krogi. Le narod kot tak je, kakor še vedno v zgodovini, čuval čiste osobine svojega plemena.

Velika imena v poljski zgodovini, maršal Pilsudski sam, so litvanskega porekla. Mickievicz je Litvanec. Le malo, zelo malo je izobraženih Litvancev, ki so ob verzajskem miru šli služit svoji skromni domovini. Kje boš potegnil meje med obema narodoma, ki sta se mešala dolga stoletja in katera je skupno prekvašala Rusija več ko pa sto let?

Ko gledaš Wilno, ki se tako zaljubljeno privija lepi Wilji in se sramežljivo skriva med razkošnim drevjem v zimskem času, komu jo boš prisodil? Bila je stoletja litvanska prestolnica. Da. A odkod ti kraljevi grobovi v St. Petru in Pavlu, posebno zadnji med njimi, ki skriva zvestobo Sigismunda Avgusta do njegove žene Barbare Radzivillove?

Odkod St. Peter in Pavel sam, s svojimi krvavordečimi kupolami, ki se dvigajo nad mestom in so kot mlake krvi v snežni belini? Odkod teh 2000 skulptur velikih wilnskih gospa, katere sta Italijana Peretti in Galli v razcvitu renesanse postavila v fasado in v notranjščino te mogočne cerkve? Kot da bi vse to prinesel od nekod z juga in postavil v strogo severno pokrajino. Ali ta cerkvica sv. Ane s svojim ponosnim čipkastim stolpom? Odkod ves ta duh zapada, ki veje sveže po vseh ulicah? Kako častitljiva je univerza, ki jo je ust[illegible] v Wilni leta 1579 poljski kralj madjarske k[illegible] Stefan Batori! Zopet je oživela in po samostanskih hodnikih, ki govorijo o veličini davnine, žubori zopet m[illegible] življenje rodov, ki je iz prošlosti rešilo samo [illegible] bodo in hoče graditi novo zgodovino! Odkod to?

Skozi 500 let je tekla po poljskem kraljestvu v močnih curkih zapadna kultura v te severne kraje, in ker narodne samozavesti takrat še ni bilo nikjer, ker jo je dala šele francoska revolucija, je izenačevala vse, Poljaka in Litvanca, brez razlike krvi, v vladajočem razredu, ki je bil močan in kulturen v nasprotju s skromnimi plastmi malih ljudi, ki so spadali med barbare. Kje potegniti meje? Mi smo videli, kako težko je bilo potegniti mejo na Koroškem med Slovenci in med Nemci, ko se je kar vsiljevala bolj vidna meja med vladajočimi, »kulturnejšimi«, bogatejšimi!

Zato v Wilni nikdo ni občutil udarca generala Želigovskega. V globini morda, med skromnim narodom, ki kleči dneve in noči pred »Ostro Bramo«, se je mogoče začutila ostra bolečina, trenutek samo, kot odmev gnjeva od onstran Trokija, kjer leži mala Litwa. Umrla je hitro, ker od 1386 dalje tega naroda še ni nikdo vprašal za želje njegovega srca. In gospodarjev nešteto je prešlo prijazne dolinice Wilje.

»Ostra Brama« — ozka vrata! Wilno je bilo obdano od mogočnega trdnjavskega obzidja iz 16. stoletja. Rusi so ga porušili. Ostal je samo košček, vrata v nekdanje oboke in narod je postavil tja, visoko gori, podobo Matere božje. Kdo jo je slikal? Nikdo ne ve. Noč in dan gleda doli ta nebeško mili obraz Marije, ves obdan od biserov in diamantov. In kadar se solnčni žarki boječe priplazijo do nje, se zdi, kakor da bi zaigral neki rajski, tolažeči in pomirljivi nasmeh okrog njenih usten, sicer tako blesteče oči se pogreznejo nekam v čudotvorne globine. Od daleč, od daleč prihajajo dnevno dolge procesije ljudstva v narodnih nošah in padajo na kolena, tiho mrmrajoč svoje prošnje in svoje želje, ker Mati božja od Ostre Brame razume vse jezike. Ob šestih se začnejo sv. maše v tej trdnjavski kapelici, ob 11 nehajo, toda narod, ta pobožni in vdani narod ostaja na kolenih dalje, popoldne, ponoči, na ulici in šepeče svoje molitve. Koliko gorja se pretaka po tej ulici, koliko tolažb prihaja nazaj od milostipolne kapelice, to so tajnosti, ki čakajo razodetja v večnosti. Človek samo ob takih prizorih razume, zakaj ljudstvo, kljub teptanju, ki ga prenaša v nizu stoletij, ne klone in zakaj so se narodi, ki so že tonili v pozabljenju, naenkrat vstanejo v vsej svežini in presenečajo svet s svojimi krepostmi. In Bog sam ve, kakšno vlogo bo igrala ta božja pot v bližnji bodočnosti. Tik ob meji popoganjene Rusije se dviga ta oltar v trdnjavskih vratih Wilne, in sveta podoba gleda tja v brezmejne razdalje Rusije. Stala bo na braniku krščanstva Ostra Brama, a ne samo branila bo, osvojevala bo, mehčala srca, tolažila, krepila, kot doslej in milo čakala, da pridejo k njej v cestni prah vsi njeni otroci, tudi oni od onstran Wilne! Ostra Brama — naša ljuba gospa boljševikov!

V Wilni počivata dva velika prelata naše dobe, msgr. Cieplak, mučenik boljševiških temnic, in msgr. Bandovski, legendarni vojni kurat Pilsudskijevih legijonarjev, znan in spoštovan od vse Poljske, ki je umrl lani kot škof poljske armade.

Iz lepe Wilne je samo nekaj desetin kilometrov do Kawnasa. Mislil sem tja, toda kakšno razočaranje! Litva noče nobenih zvez s Poljsko. Meč obema državama je širok nevtralni pas in če se kdo spozabi na to smrtonosno cono, ne uide litvanskim patruljam in njihovim kroglam! Kako se tukaj zanikuje 500 letna zgodovina prostovoljnega sožitja in kako se podčrtava načelo narodne samobitnosti. Torej ne bom Vaju mogel videti, Ema Vilimajte in Tvojega brata Adomasa, da bi mi s severno hladnokrvnostjo in vztrajnostjo ponovila argumente za litvansko Wilno, kjer sta se rodila kot otroka skromnih staršev, ki so hodili molit pod Ostro Bramo!

A videl bi jo pa rad, vsaj iz daljave, to Litvo Voldemarasa in Smetone, ki bi bila gotovo oskrunila tudi wilnsko Mater božjo, kot sta oskrunila vse katoliško v njenem javnem življenju.

Z avtom lahko prideš do Trokija tik ob nevtralni coni. Troki ima svojo posebnost, ker je glavno mesto židovske sekte Karaitov. Okrog 15.000 jih je po celem svetu. Izhajajo pa od nekega Ananben-Davida, ki je v 8. stoletju živel v Babilonu in dolžil Žide, da so potvorili svete knjige. Danes imajo v Trokiju svojo »katedralo« in svojega nadškofa (sic!) msgr. Szapszala. »Katedrala« je mala hišica brez zvonika. Znotraj dvorana, pult, na pultu sveto pismo. To je vse! Na dnu dvorane zamrežena ograja, za katero molijo — ženske! To je Rim Karaitov, skoroda v smrtni coni med Litvo in Poljsko. Meja je oddaljena dva kilometra? »Hočete tja?« — »Ne, ni treba!« In avto se obrne nazaj proti Wilni.

K.

Ljubljana

Zadnja pot ravnatelja Janka N. Jegliča

Ljubljana, 12. I.

Pogreb pokojnega vzornega pedagoga, dobrotnika in javnega delavca, ravnatelja Janka N. Jegliča, ki je bil danes ob pol 4 popoldne izpred hiše žalosti v Ilirski ulici, se je razvil v veliko žalno manifestacijo prebivalstva in številnih prijateljev ter spoštovalcev. Pogreba se je udeležilo ogromno število žalujočih, kar je vnovič dokazalo vse velike simpatije, ki jih je pokojnik užival v življenju. Cerkvene obrede je opravil g. šentpeterski župnik Petrič ob asistenci treh duhovnikov. Pred hišo, pred viaduktom in na pokopališču je pokojniku v slovo zapelo žalostinke Glasbeno društvo »Ljubljana« pod vodstvom dr. Dolinarja. V žalnem sprevodu je šlo poleg sorodnikov tudi mnogo zastopnikov raznih korporacij, društev in organizacij, duhovščine, pedagogov in mladine. Šentpetersko prosvetno društvo je bilo zastopano z zastavo in z zelo številnimi člani. Nadvse častno sta bili zastopani Vincencijeva in Elizabetna družba, zlasti številni so bili Vincencijevi bratje. V sprevodu so šli dalje zastopniki mestne občine in mestnega uradništva ter zastopniki drugih karitativnih organizacij. V sprevodu je šla dalje mladina Marijanišča, grabenske osnovne šole, na kateri je bil pokojnik 20 let ravnatelj in tretje osnovne šole. Med pogrebci je bilo mnogo profesorjev in učiteljev, zlasti so se v častnem številu udeležili pogreba tudi mnogi duhovniki, učitelji in drugi prijatelji ter spoštovalci pokojnika z dežele, posebno iz krajev, kjer je pokojnik nekoč služboval. Učiteljišče je bilo zastopano z več profesorji in enim razredom učiteljišča. V sprevodu je bilo zastopano tudi uredništvo »Slovenca«.

S solznimi očmi je spremljala vsa velika množica krsto s pokojnikovim truplom na pokopališče, kjer je zrastel nov, svež grob, tako drag mnogim. Naj uživa pokojnik v večnosti plačilo za svoja dobra dela in vzgledno življenje! Naj mu sveti večna luč!

Dukičev blok napreduje

Ljubljana, 10. januarja.

Te dni so zidarji dosegli višino srednjega poslopja v tretjem oddelku Dukičevega bloka, v katerem je prvo poslopje last gospe Zalaznikove. Obe krajni hiši te skupine sta petnadstropni, srednja pa šestnadstropna. Ponosno se dviga sedaj nad šestim nadstropjem okrašeni mlaj. Vsa tri poslopja so zrastla z naglico, ki je celo pri skeletnih stavbah nenavadna. Razen poslopja gospe Zalaznikove, sta drugi dve poslopji last podjetja samega, ki bo pač našlo primerne reflektante za poslopji ali pa ju obdrži. Peto in šesto nadstropje je dosegla tudi skupina ob Gledališki ulici, ki ju podjetje gradi za pokojninski fond uradništva Trboveljske premogovne družbe. Ta tri poslopja pa še nimajo sten izpolnjenih z opeko, temveč jih prično izpolnjevati v kratkem.

Čez leto namerava podjetje pričeti tudi z gradnjo drugih skupin v tem bloku. Nastale pa so pri tem neke pravne ovire, ki jih bo moralo podjetje še premagati. Zlasti so se pojavile pritožbe proti preveliki višini poslopij ob Dunajski cesti. No, če že imamo tam v bližini nebotičnik, tudi ni takšnih stvarnih razlogov proti sedmim nadstropjem, kakor jih bo imelo najvišje poslopje Dukičevega bloka ob Dunajski cesti. Že z zgradnjo dosedanjih šestih poslopij, ki so na tem kraju zrastla iz tal, pa je na mah postal pereč in nujne rešitve potreben problem regulacije ozke Puharjeve ulice. Zaradi gradbenih del je sedaj ta ulica toliko kot neprehodna in je občinstvo sedaj ne uporablja, oziroma jo uporabljajo le najpogumnejši. Formalno pa ulica čez dan ni zaprta, dasi bi bila začasno prav lahko.

Kaj bo danes?

Drama: ob 15 »Vest«. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Opera: Zaprta.

Union, verandna dvorana: X. prosvetni večer. Predava msgr. Steska o cerkvi sv. Jakoba. Ob 20.

Drogerija Gregorič: Fotografsko predavanje g. Rogulje. Ob pol 21.

Kino Kodeljevo. Ob 8: »Salon za lepoto«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

———

○ **Pumparce, obleke, suknjiče, najboljši nakup A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra c. 14.**

⊙ **Slov. kat. akad. starešinstvo v Ljubljani** ima dne 22. jan. 1933 ob pol 4 popoldne redni občni zbor v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva 5, z običajnim dnevnim redom. Ev. predloge članov je treba javiti odboru pismeno tri dni prej. V slučaju nesklepčnosti, se vrši pol ure kesneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki sklepa ob vsaki udeležbi. — Odbor.

⊙ **X. Prosvetni večer,** ki bo drevi ob 8 v verandni dvorani hotela Union, velja umetniškim spomenikom, katere hrani pod svojo streho cerkev sv. Jakoba v Ljubljani. G. predavatelj, msgr. Viktor Steska, bo posetnikom večera odkril marsikatero zanimivost iz področja slovenske umetnosti, ki je združena s Subičevimi freskami in drugimi slikarji, ki so okrasili to cerkev z umetniškimi spomeniki. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike, ki so bile nalašč za to predavanje posnete. Na ta večer vljudno vabimo župljane šentjakobske župnije, da bodo spoznali svojo cerkev tudi iz umetniškega stališča, kakor tudi cenjeno občinstvo, ki se zanima za umetnostne spomenike v Ljubljani.

⊙ **Bloki »Pomoč potrebnim«,** listek po 50 par, se dobe v vseh trafikah. Ako bi bloki v eni ali drugi trafiki pošli, blagovolite z dopisnico opozoriti mestni socialno-poltični urad v Mestnem domu. P. n. občnstvo se vabi, da pridno posega po teh blokih.

⊙ **Rodbina Jerneje, Ljubljana,** Dolenjska c., je darovala znesek 150 Din za Dom slepih, mesto venca pok. gosp. ravnat. Janku Jegliču.

⊙ **Gledališka predstava v Rokodelskem domu.** Da ustreže opetovano izraženim željam, bo vprizorilo rokodelsko društvo v nedeljo 15. jan. veseloigro »Stric v Toplicah«. Velezabavno igro, polno smeha, bo režiral g. Janko Novak. Priporočamo, da si občinstvo oskrbi vstopnice v predprodaji v soboto zvečer ali v nedeljo dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. Pričetek predstave bo v nedeljo ob pol 8 zvečer.

Dostikrat ves srečen pravi
stari naš očanec:
»Najbolj me še k moči spravi
Slamičev silvanec.«

⊙ **Iz parkov in s cest.** Zadnje dni zopet poje sekira mestnih delavcev. Žrtev naj bodo idilično lepe breze drevoreda ob Cesti na Rožnik. Gotovo njihova senca ne škodi mestni vrtnariji, ceste pa tudi ni treba razširjevati na račun prikupnih »gozdnih gospodičen«, belih brez, ki so bile marsikomu še varno zatočišče, da se je za njih debla skril in obvaroval blatnega obrizganja po drvečih avtomobilih. Šetalci in stanovalci Podrožnika in Rožne doline prosimo ob tej priliki g. župana, da bi dal Erjavčevo cesto pri železniškem prelazu čimprej mogoče v vsej širini prehoda tlakovati, ker je tu ob vsakem dežju celo barje blata. Naj ne bo magistrat tako provincialen, da bi samo v sredini tujcu razkazoval par lepih, snažnih cest, v predmestju (in celo v šetaliških smereh) bi se pa galil v vsej siromašni revščini. Glede brez pa prosimo, naj naroči vrtnariji, da jih pusti pri miru. Saj menda niso garjave, kakor tivolske smreke, ki so v njih naravoslovci menda zastonj iskali famoznega labudarja. Seveda, če pa gospod župan rabi na magistratu brezovega olja, potem naj se pa le pošteno preskrbi s to včasih prav koristno mažo.

⊙ **Promet čez most na Prulah** je dovoljen za vozove, ki s tovorom ne presegajo teže 3000 kg. Vsaka večja obremenitev mostu predstavlja prestopek člena 66 in se kaznuje po členu 69 zakona o notranji upravi.

⊙ **Sladkor in mleko.** Za ljudsko prehrano sta sladkor in mleko nujno potrebna. Zanimivo pa je, da je konzum sladkorja lani padel kar za 100.000 napram predlanskemu letu. Ta pojav tolmačijo tako, da je temu vzrok podražitev sladkorja in da so ljudje vporabljali za prehrano tudi sladkorne sirovine namenjene za industrijske namene. Lani je bilo zatrošarinjeno 1,367.961 kg sladkorja, kar predstavlja približno vrednost 21.243.822 Din. Uvoz mleka je le pod kontrolo v toliko, v kolikor prihaja izven pomerija, kajti barjanske mlekarice so občinske trošarine oproščene Lani je bilo uvoženih 6, milijonov 948.617 l mleka in raznič mlečnih izdelkov za 17.471.542 Din.

⊙ **Ljubljanski četveronožci.** Avtomobil izpodriva lepe konje, s katerimi so se nekdaj ponosni meščani vozili v lepi vpregi na izlete v okolico, osobito ob nedeljah in drugih svečanih dnevih. Za konje in drugo žival so ljubljanski gospodarji rabili lani 2,941.783 kg sena, ovsa, slame, koruze, rezanice in stelje. Povprečna cena za živalsko krmo je bila 1 Din kg in so torej četveronožci pohrustali lepo vsoto.

⊙ **Rejenci mestne občine.** Socialne naloge, ki jih nalaga moderna doba občinam, so prav velike. Mestna občina ljubljanska mora poleg drugih oskrbovancev oskrbovati tudi mnogo sirot. Mestna občina je v letu 1932 oddajala svoje rejence v vse državne in zasebne zavode, to je v banovinski Dečji dom, v Lichtenthurnov zavod, v Marijanišče, v Zavod sv. Jožefa v Št. Vidu, v Salezijanski zavod na Rakovniku in drugam. Na račun mestne občine je bilo v teh zavodih lani 36 otrok. V proračunu je bilo za preskrbo teh otrok določenih 190.000 Din, toda že v prvi polovici leta je mestna občina porabila za ta namen 137.000 Din. Razen teh otrok pa mestna občina plačuje rejnine še za 47 otrok, ki jih ima na reji pri raznih zanesljivih ženskah. Za te otroke je bilo določenih v začetku 125.000 Din, vendar pa je finančno ministrstvo znižalo to postavko na 95.000 Din. Vsi otroci, ki so bili dani v rejo, so po večini nezakonski ali pa povsem zapuščeni. V rejo so bili oddani samo taki otroci, katerih starši jih ne bi mogli vzdrževati. V nekaj primerih pa je mladinski urad mestne občine moral odvzeti materinsko oziroma očetovsko oblast zgolj iz vzgojnih razlogov. V teh primerih je skupno z okrajnim sodiščem v Ljubljani, ki je nadvarstvena oblast, podredil te otroke generalnemu varuhu in jih odvzel staršem, da bi jih ubranil moralnega ali zdravstvenega propadanja.

⊙ **Izguba jugoslovanskega državljanstva.** Mestno načelstvo je objavilo seznam Ljubljančanov, ki so izgubili jugoslovansko državljanstvo, ker ne bivajo že nad 30 let več v Ljubljani in niso izpolnjevali svojih državljanskih dolžnosti. Takih je 19 moških in žensk. Usoda jih je gnala daleč po svetu, nekatere v Ameriko, druge v Avstrijo, Nemčijo in na Madjarsko. Nekateri so stari že nad 80 let, drugi mlajši. Pač so mnogi najbrž v inozemstvu že pomrli. Po poklicu so večinoma delavci, pa tudi iz boljših slojev. Zanimiva mora biti pot življenja nekega najdenčka. Majnika meseca, točno 29. so našli v borne plenice povitega dečka. Najdenčka so krstili na ime Ferdinand Mizerl. Ko je najdenček odrasel, se je napotil v širni svet. Prišel je celo v Ameriko. Kakšna je nadaljna njegova usoda, pač nikdo ne ve. Mestna občina poziva vse imenovna navedene, da se morajo javiti v 5 letih in protestirati proti izbrisu državljanstva.

Ormož

Važne pripombe k pregrupaciji okoliških občin. Pri nas se rešuje delikatno vprašanje, ali se naj priključita okoliški občini Pušenci in Hardek k mestni občini ormoški ali ne. Dočim stremita občini Hardek in Pušenci za priključitev, so nekateri ormoški faktorji proti temu in za to, da naj mesto Ormož ostane za sebe. Če pogledamo za 20 ali 30 let nazaj in prelistamo zgodovino ormoških Slovencev, moramo priznati, da so nekdanji možje iz Pušencev in Hardeka bili močna hrbtenica za ormoške Slovence. Na pragu Ormoža so nam postavili iz lastnih sredstev krasno stavbo, »Ormoško okoliško slovensko šolo«, ki je še danes kras in ponos Ormoža in njega okolice. V to šolo so ormoški Slovenci ob času nemškega pritiska pošiljali svojo deco, da se ni izneverila svojemu slovenskemu jeziku. To je bilo takrat, ko je nemški Volksrat ponemčil nekdanjo dvojezično šolo v Ormožu in so ormoški Slovenci zelo bridko občutili nemško nacionalno nasilje. Tradicija, da spadajo občani iz Pušencev, Hardeka in Ormoža v eno skupino, je torej že stara in ne bo tako hitro pozabljena. Sodelovanje teh treh občin je bilo že od nekdaj istovetno ne samo v pogledu šolstva in prosvete, nego tudi v obče koristnih društvih. Tako v gasilnem društvu na Hardeku, kjer so bili ormoški Slovenci včlanjeni. Občina Hardek leži s svojim teritorijem tako rekoč v objemu Ormoža. Občina Pušenci pa bliže Ormoža nego ormoška predvas Amerika. Kmetje iz Pušencev imajo svoja posestva v območju ormoške občine, plačujejo semkaj davke v denarju in kuluku. Kakih posebnih interesov v treh navedenih občinah ni, ker se eni kot drugi pečajo v glavnem s poljedelstvom, živinorejo in vinarstvom. Tudi v premoženjskem pogledu se ne razlikujejo. Povsod enake doklade na direktne davke. Pa tudi z lastnim premoženjem razpolagajo, četudi imata občini Pušenca in Hradek nekaj manj nego Ormož denarja in posestva. Vse tri občine tvorijo eno zaokroženo zemljepisno celoto, ustvarjeno že od narave. Vsa pota okoličanov vodijo v Ormož. Celo pokopališče je skupno. Šolski okoliš je skupen. Tradicija skupna. Zato ne more biti prav nobenega stvarnega pomisleka proti združitvi. Stari Ormožanci, ki imajo besedo, naj to malo premislijo, mladi pa se pridružijo starim in različnih računov ne bo. Ormoška stara generacija je nekdaj tvorila z zavednimi Pušenčani in Hardečani eno narodno telo in dušo, duševni podvig je dala ormoška inteligenca, zato upoštevajmo to, kar so upoštevali in ustvarili naši starini! Gre za pošteno in pravično stvar.

Za povzdigo narodnega gospodarstva

Akcija dolenjevaškega župnika Karla Škulja.

Ribnica na Dolenjskem, januarja.

V tem času, ki je nanj gospodarska stiska vtisnila svoj neizbežen pečat, smo doživeli marsikako razočaranje. In vendar jih imamo še nekaj, ki so šli mimo tega v boj, ki so pokazali s svojim delom in vzgledom, da položaj še vendar ni tako obupen, da se ne bi mogla najti pota za njegovo rešitev. Eden izmed teh je vedno iniciativni dolenjevaški župnik in svetnik g. Karel Škulj.

Leta 1929 se je vrgel g. Škulj z vso silo na gospodarsko organizacijo kočevskega okraja, v katerem je bil štirinajst let voljen za poslanca. Kriza je tedaj že začenjala. Ogromni padec v ceni lesa, od katerega so Kočevarji in Ribničanje živeli, je namah zavrl blagostanje v teh krajih in omejil dohodke na minimum. Treba je bilo torej nuditi ljudstvu, ki je bilo obupano in v popolni zmedi, novo možnost pridobivanja. Zato je g. Škulj ustanovil v Dolenji vasi živinorejsko zadrugo in hkrati mlekarno, tudi kot zadrugo. Njegov pogled se je začel obračati na morje. Če se je kot narodni poslanec preje potegoval za železniško zvezo Slovenije z morjem, je sedaj hotel uresničiti resnično, a topot gospodarsko zvezo Slovenije z morjem. Njegovo delo je bilo odslej v tem pravcu. Začel je iskati na Sušaku prostore za svoje podjetje in v kratkem je nato zahupal njegov avto po prašni cesti mimo Kočevja in Delnic, zdrknil proti morju in na Sušaku izkrcal svoj prvi tovor: mleko in nekaj jesenskih pridelkov. Led je bil prebit. Vendar bi se vsakdo zmotil, kdor bi mislil, da je taka akcija lahka stvar. Mnogim, ki so stali oddaleč, se je zdela njegova akcija naravnost pustolovščina. Saj je bilo jasno, da se dobo tej akciji v prvi vrsti uprli hrvatski gospodarski krogi, ki so bili v prvi vrsti zainteresirani na morju. To se je tudi zgodilo. Hrvatski listi so začeli napadati g. Škulja in v Sušaku, kjer so prej imeli eno samo mlekarno, se je ustanovilo ob prihodu slovenskega mleka na sušaški trg, kar pet novih mlekarskih zadrug. Zmagal pa je Škuljev optimizem in kakovost slovenskega mleka.

Škuljevemu vzgledu so sledili takoj Dobrepoljci, ki so si iz svojega konzuma na Vidmu ustanovili centralo, na Sušaku pa filijalo za prodajo kmečkih izdelkov. Tako je bilo že drugo naše okno na morje odprto. G. Škulj je nato delal na tem, da svoje podjetje razširi in poveča. Vsak začetek je skromen. Ustanovil je drugo mlekarno v Fari ob Kolpi, da bi pomogel tudi drugemu obkolpskemu prebivalstvu, ki je znano po svoji silni revščini. Pa mu je priskočil na pomoč tudi kostelski graščak ing. Gorjan-Grünwald, ki je v svojem kraju podprl njegovo akcijo in opozoril prebivalstvo na vrednost tega podjetja. Obe mlekarni, v Dolenji vasi in Fari naj bi bili zbirališče mleka, ga predelali, pasterizirali in ga izvažali na morje. Dolenjevaška mlekarna pa je začela tudi s produkcijo sira in drugih mlečnih izdelkov. Škulj je našel tudi na Reki svoje odjemalce in ustanovil tam svojo malo podružnico. Že skoraj leto dni se izvaža iz kočevskega okraja vsak drugi dan na Sušak in v Italijo od 500—700 litrov pasteriziranega mleka. Tovorni avto prevaža neprestano iz Dolenje vasi na morje živila in uvaža stvari, ki so nam potrebna. Tako se obojestransko trguje. Samo za ta božič je mlekarna v Dolenji vasi izplačala kmetom nad 30.000 Din. Kako se lepo razvija ta akcija, pa nam priča denarni promet, ki je znašal samo v zadnjem poslovnem letu tri in pol milijona dinarjev! To je nadvse lep rezultat, če pomislimo, da živimo v tako kočljivem gospodarskem položaju.

G. Škulj je tudi v Kočevju samem ustanovil kljub denarni krizi zavod »Ljudsko posojilnico«. Za kočevsko delavstvo se je po njegovi iniciativi ustanovila delavska kuhinja in mlekarna, česar je Kočevje zelo potrebovalo, saj ni imelo doseda; niti ene mlekarne in pri tisoč delavcih niti ene javne kuhinje. Drugo skrb je posvetil svojim rešetarjem, katerim že dolgo vrsto let vodi kot načelnik njihovo zadrugo. Preskrbel jim je ugodne zveze za izvoz, saj so prišla naročila iz Španije, južne Afrike, Nemčije, Kanade, da celo iz Albanije. Izvoz postaja čedalje večji.

Tako je z delom za dvig narodnega gospodarstva! Treba bo vztrajati, čeprav letijo polena pod noge.

———

Ljutomer

Do vsakega 15. dne v mesecu je treba plačati električni tok, sicer ti oškrnejo dovodne žice. Ponekod že zopet svetijo s petrolejem.

Novih knjig za zimske večere je zopet dobila knjižnica Prosvetnega društva v Katoliškem domu. Knjižnica je odprta vsako nedeljo dopoldne.

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Milijon težav

Dočim prikazuje V. Katajev v »Kvadraturi kroga«, ki jo že poznamo, sodobni sovjetski družabni in duhovni problem, in sicer kot komično nesoglasje med človeško naravo in družabnim sistemom, je v »Milijonu težav« nastopil poklic docela opredeljenega komediografa, za katerega ni več pesniškega smeha skozi solze, čuvstvo ali razum, ampak brusi orožje pripadnika, ki pozna samo stranko in ji služi z umetnostjo. Tudi v »Milijonu težav« vidimo močno dramatično domišljijo, izrazito kombinacijsko moč, vedrost in svežost novega časa — toda očividna služba in umetniška krivičnost nam nazadnje zagreni sicer zabavno in brezobzirno delo.

Katajev nam je v tej veseloigri s starim Ekvipaževim predstavil ozkosrčnega ruskega liberalca, brezposelnega inteligenta, ki se ne more vživeti v novi čas, bolj in bolj besni in se končno docela osmeši kot nevednež, krivičen in malo nemoralen človek. Sploh je pisatelj uredil vso komedijo tako, da se pokaže popolna golota, omejenost ter življanska neupravičenost starega sveta — vsa mladina pa je brez predsodkov, neposredna, zdrava in često brez moralne pege. Pesnik je stopil v ozadje, milijon težav pa je nabral pisatelj tendenčne veseloigre, ki potrjuje svojo stranko v dobri volji z zlohotnim in brezobzirnim dovtipom.

Problem boja med starimi in mladimi je kajpak večen in sega v najtanjše utripe življenja. Ta problem je v osnovi tragičen, po svojih zunanjih oblikah pa velikokrat komičen, prav tako komičen za mladino, kakor za stare. Žal, da se rajši prikazuje komičen tam, kjer je osnova pogosto tragična. Komični starci spadajo povečini v situacijsko komedijo, ker so otopeli in okosteneli za življenje — toda ne morem reči, da bi bil Ekvipažev, ki je sam na sebi slab človek, smel predstavljati zastarelega človeka, iz katerega diha še celo doba, in da bi pisatelj iz njega smel napraviti še več kakor situacijo. Lahko je mladini reči, da je kdo smešen in zaostal, etično vesten komediograf ne bo stavil slabega človeka za simbol celotne dobe, ne da bi pokazal, da je ta doba ustvarjala res same slabe ljudi. Ekvipažev je res smešen, oduren in neznosen, tudi nam, prav tako njegov meščanski zet Ananasov, toda odkod je mladina, pi nazadnje iz svojega poštenja aretira celo lastnega očeta, tako popolna, zdrava, vesela in solnčna? Mar, ker se je industrializirala, ker se je sklenila v en brezdušni, nesvobodni ritem? Ali je antiteza prazen patos starih in zdravje mladine resnična? Tu se pokaže, da je pisateljeva komedija nesvobodna vaba, in da je tudi naš smeh in našo dobro voljo nazadnje osramotil in udaril v oko. Dobrodušnost se spremeni v cinično drastiko in agitacijo, ki sega preko pravic komičnosti, zakaj prapor starega Ekvipaža ni dediščina starega rodu, ampak prav tiste duševne pridobitve, ki jih mehanizira mladi rod. Delo se je nad pisateljem samo maščevalo. Dočim je prvo dejanje polno živahnih in v resnici komičnih zapletljajev in paradoksov, naslednji dve dejanji v pravi komičnosti padata in pisateljevo orožje je predvsem ideološko dokazovanje z dovtipom, ki velikokrat ni več duhovit. Iz navedenih razlogov delo kljub zabavnosti ne more zadovoljiti. Agitacija v umetnosti je vedno odurna stvar, tudi če je duhovita, kaj še, če je krivična. Ni treba, da bi bil človek duševno top in socialno omejen meščan, toda komičnost brez etičnosti je burka.

Igro je vodil B. Kreft.

Glavno vlogo starega Ekvipaževa je izdelal g. Sancin, ki se je topot preko dosedanjih izrazitih manjših vlog povzpel do enotno izdelane velike partije ter jo kljub veliki drastičnosti v zmislu igre in režije, držal večinoma na višini dobre igre. V zmislu tendenčnega realizma in svežosti mladine, so izdelali svoje vloge ga. Vida Juvanova in g. Jan (oba Ekvipaževa otroka in vzorna zastopnika mladega rodu, prav tako ga. Mira Danilova kot mlada sprevodnica moskovskega tramvaja, g. Jerman kot idealen delavec in študent. Originalno in prepričevalno je podala nesrečno meščansko Ekvipaževo hčer Kalerijo ga. Gabrijelčičeva, dočim je g. Kralj svojega Ananasova mnogo pretiraval. Delavsko družino Parasjukovih so še precej izrazito igrali ga. Rakarjeva, g. Bratina in g. Cesar. Nad vse odlično in intimno komiko je topot podala ga. Nablocka s svojo sosedo Ekvipaževih, da ji lahko čestitamo, prav tako je bil odličen g. Lipah kot prvi sostanovalec.

F. K.

Slikarska razstava v Kočevju

V risalnici tukajšnje gimnazije so razstavili svoja slikarska dela *prof. K. Jirak* iz Ptuja, *Oelijen*, *Trubel* in *Wallner* ter grafična dela dunajski grafik *Luigi Kasimir*.

Prof. Jirak je razstavil 13 oljnatih slik, med katerimi vzbujajo največjo pozornost 3 slike križevega pota, ki ga je napravil za minoritsko cerkev v Ptuju. Tudi njegova tihožitja kažejo posebno v barvah veliko presijo. Lepi so njegovi motivi z Adrije. Med temi je najlepši »Jugovina«.

Slike, polne mehkobe in lirike, je razstavil *Oto Trubel*. Razstavljenih ima 8 oljnatih slik (tihožitja). Žal, da nam ni razstavil tudi svojih akvarelov, po katerih je poznan. V svoji tehniki in načinu podajanja stoji med impresionizmom in ekspresionizmom.

Kot tretjega moramo omeniti Friza *Jan Oeltjena*, ki je razstavil 20 akvarelov in 20 grafičnih del. Največ je motivov iz okolice Ptuja. Dasiravno je severnjak, ima sveže in težke barve. V izražanju je silen. Linije ne pozna. Njegova notranjost je samo v barvah. Najlepša razstavljena slika je »gdč. S. M. iz Ptuja«.

Jedro cele razstave tvorijo grafična dela grafika evropskega slovesa *Luigija Kasimir-a*, ki je po rodu Ptujčan. Slike nam predstavljajo večinoma monumentalne stavbe in arhitektonske objekte iz vseh večjih evropskih mest. Posebno lepe pa so slike iz Sev. Amerike in Meksike. Najlepša pa je slika, ki nam predstavlja lokomotive na kolodvoru. Podaja nam iskreno in realistično ter z velikim čuvstvovanjem. Razstavil je 45 grafičnih del.

Kot poslednjega moramo omeniti *L. Wallnerja*, ki je že lani priredil v Kočevju še kot dijak svojo razstavo ter se letos pridružil slikarski razstavi v Ptuju in sedaj ponovno v Kočevju. Je učenec slikarja prof. Jiraka in študira sedaj slikarsko akademijo v Zagrebu. Razstavil je 2 oljnati sliki, en akvarel in eno perorisbo. Najlepše njegovo razstavljeno delo je »Kakteje in krizanteme«. Toda tudi v sliki »Ob Savi« se je pokazal mojstra. Pripada ekspresionistični šoli. Kot motive ljubi tihožitja. Po značaju je lirik in komponist v barvah. Ravno njemu kot najmlajšemu moramo priznati tudi organizatorično sposobnost, ker se je po njegovi zaslugi otvorila razstava ter mu je bilo mogoče združiti umetnike velikega ugleda v slikarsko družinsko enoto.

Razstava se je otvorila dne 5. januarja z uvodnim predavanjem, ki ga je imel prof. Fr. Ušič ter je bila odprta do 12. januarja t. l. Obisk na razstavi je bil zelo povoljen.

———

»Rad«, 245. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu je izdala 245. knjigo »Rada« z razpravami zgodovinsko-filološkega in filozofsko-pravnega značaja. Razprave, ki so pisane s široko znanstveno razglednostjo, so dokajšen doprinos zlasti za hrvatsko literarno zgodovino. Saj je na primer dr. Fancev pod naslovom »Nova poezija Marka Marulića«, najstarejšega hrvatskega pesnika, odkril vse pesnikove duševne proizvode, ki so bili hrv. literarni zgodovini do danes še nepoznani. Znani klasični filolog, Slovenec dr. Avgust Mušič, je napisal slovniško razpravo z naslovom: »Grčki iterativni preteriti s »ан« i slavenski iterativni kondicional«. Dalje je hrvatski slovstvenik dr. Anton Barac v dolgi razpravi znanstveno razčlenil hrvatskega pesnika, narodnega buditelja itd. »Mirka Bogovića« z vidika vseh vej njegovega delovanja. Dr. Bazala je napisal ob priliki tristoletnice rojstva Spinoze (1632) razpravo »Svijet i život u perspektivi fizikalnega racionalizma«. Ob koncu je še napisal Olesnicki članek: »Bezimeni turski ljetopisac o bojevima Turaka sa Hrvatima godine 1491 i 1493«. Cena knjigi je 100 Din, a naroča se pri Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu, prav tako tudi na naslov: Stjepan Kugli, Zagreb, Ilica 30.

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 13. januarja: Veronika Mil., devica; Justa.

Novi grobovi

† V Dol. Logatcu je preteklo sredo umrla gospa Lucija Plečnik roj. Urbas, soproga tesarskega mojstra. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Napredoval** je v čin divizijskega generala peh. brigadni general Jovan Naumović.

= **Iz vojaške službe.** Po službeni potrebi so odrejeni za vršilca dolžnosti poveljnika 3. čete p. polka Boke Kotorske peh. poročnik Vekoslav Marčič; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. čete poveljstva aerodroma 1. zrakoplovnega polka zrakoplovni poročnik Ivan Suban; za vršilca dolžnosti nadzornika drugega oddelka voj. tehničnega zavoda peh. poročnik Ivan Vican; za zdravnika 2. planinskega pešpolka sanitetni poročnik dr. Vekoslav Valentinčič; za upravitelja lekarniškega materijala 3. odd. glavnega sanitetnega skladišča lekarniški poročnik Milan Krnic in za vodnika 11. čete obmejne trupe peh. podporočnik Ljudevit Šinko.

= *Odvetniška vest.* Dr. Anton Mulej, odvetnik v Mariboru, se je radi bolezni začasno odpovedal advokaturi. Za njegovega namestnika je določen dr. Ferdo Müller, odvetnik v Mariboru.

Ostale vesti

— **Lepe vsote za kolke.** Na sodišču dnevno izdajo tisoče in tisoče za kolke. Kolkovati je treba razne vloge in spise, dalje pa morajo stranke plačati v kolkih tudi razne takse. Od avgusta lani naprej vodijo vsi oddelki okrajnega in deželnega sodišča posebne izkaze o kolkih. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bilo mesečno plačano na kolkih 150.000 do 200.000 dinarjev. Povprečno pa okoli 170.000 Din. Lani so stranke torej izdale na kolkih ogromno svoto, namreč okoli 2,040.000 Din. Splošna statistika o kolkih in taksah bo gotovo pokazala, da izdajo za sodnijske zadeve stranke v Sloveniji ogromne milijone, računajo, da okoli 20 milijonov. V ta znesek pa še niso računane razne prenosne takse, ki so bile pri sodiščih plačane v gotovini. Lahko trdimo, da se justična uprava v Sloveniji vzdržuje s plačanimi kolki in taksami.

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani** razpisuje javno pismeno licitacijo za dobavo 800—1000 ton premoga. Licitacija se bo vršila 25. t. m. ob 11 pri gornjem uradu, Miklošičeva cesta 20/I, soba št. 203. Informacije daje ekonomat soba 233 med 10. in 12. uro.

— **Nabava bencina.** Ravnateljstvo pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo pismeno dražbo za dobavo 6800 kg bencina. Licitacija bo 11. februarja t. l. ob 11 v pisarni gornjega ravnateljstva, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 30.

— **Natečaj za oddajo kolodvorske restavracije.** Ravnateljstvo drž. železnic v Ljubljani razpisuje prvi pismeni natečaj za oddajo kolodvorske restavracije v Celju v triletni zakup. Licitacija bo 14. februarja t. l. ob 11 pri gornjem ravnateljstvu (Ljubljanski dvor) soba št. 59/I.

— **Razglas.** Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za napeljavo plina in vodovoda v poslopju za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru prvo javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 26. t. m. ob enajstih v prostorih mestnega gradbenega urada v Mariboru, Frančiškanska ulica 8, soba št. 5. Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v gorimenovanem uradu soba št. 3. Podrobnejši podatki so razvidni iz »Službenih novin« št. 6, od 10. t. m. na strani 3.

— **Omejitev železniškega prometa v Bosni.** S 15. januarjem bodo na progi Brod—Sarajevo opustili dva brzovlaka, dva druga brzovlaka pa bosta izpremenjena v pospešena potniška vlaka. Nadalje bosta zaradi varčevanja opuščena tudi dva para tovornih vlakov.

— **Skrivnostne goljufije pri sirotinskem sodišču v Somboru.** V urad predsednika sirotinskega sodišča v Subotici dr. Marka Grgurova je prišel te dni mlad mož, ki je izjavil, da je doslej njegovo premoženje upravljalo sirotinsko sodišče, sedaj bi pa premoženje rad dvignil, ker je postal polnoleten. Moževe navedbe so proučili in predsednik mu je dejal, da mu bo njegov denar, 800 dinarjev, izplačal. Mladi mož je to z ogorčenjem zavrnil in ves razburjen zahteval izplačilo vsega svojega premoženja v znesku 60.000 dinarjev. Na podlagi te izjave mladega moža so na največje začudenje ugotovili, da je bil skoraj ves denar že dvignjen, ostalo je samo še 800 Din. Ugotovili so dalje, da je denar dvignil takratni predsednik sirotinskega sodišča dr. Vladislav Tomič, ki ga je izročil takratnemu referentu Mladenu Vrbaškiju, da ga izplača. Vrbaški je medtem umrl. Nadaljnja preiskava je dognala, da se je izplačilo denarja izvršilo na pravilen način, za kar govori dokument v arhivu, na katerem je kraljevi notar potrdil, da gre za pravo osebo. Ta oseba je vložila prošnjo, naj bi se od premoženja prodalo šest oralov zemljišča in izročilo 60.000 Din, da bi za skupno vsoto 140.000 Din mogla kupiti neko hišo. Sirotinsko sodišče je v to privolilo. Nadaljnje poizvedbe so ugotovile, da je bil dokument kraljevega notarja napačen, ker je bil na njem podpis notarja ponarejen. Ugotovili so, da so bila tudi v dveh drugih slučajih izplačila izvršena nepravim osebam na podlagi ponarejenih dokumentov. V enem slučaju gre za 130.000 Din, v drugem pa za 45.000 Din. Sodijo, da gre v vseh treh slučajih za eno in isto osebo. Preiskava se nadaljuje in upajo, da bodo goljufu kmalu prišli na sled.

— **Kralj Gašper krade denar.** Kakor pri nas imajo tudi na Hrvatskem še staro navado, da hodijo po mestih in vaseh »trije kralji«. Tudi v Petrinji so hodili »trije kralji« od hiše do hiše. Ko so imeli v puščici že precej denarja, je »kralj Gašper« nenadoma pograbil puščico in jo urnih krač popihal čez mestni park. »Kralja« Miha in Boltežar sta jo udrla z golima sabljama za njim, pa je bil Gošper spretnejši in je na veliko žalost ostalih dveh »kraljev« kar izginil z nabranim denarjem.

— **Zločin v pijanosti.** Pred osješkim sodiščem se je te dni zagovarjal 40 letni kmet Mate Adrič, oče štirih otrok, zaradi umora svoje mačehe. Adrič je moral dajati svoji mačehi užitek, in sicer vsako leto 400 kg žita, 200 kg krompirja, nekaj graha in stanovanje. Mačeha je gospodinjila zase. Zadnji čas Adrič ni več zmogel užitka, zato je prosil mačeho, naj opusti lastno gospodinjstvo in je skupno z družino. Mačeha je na to pristala. To skupno gospodinjstvo je trajalo 66 tednov. Nekega dne je povabil k sebi zeta in hčer. Vsi skupaj so pili mnogo žganja in vina. Adrič pravi, da je bil popolnoma pijan in ne ve, kedaj sta odšla gosta, niti kako je zadavil svojo mačeho. Sodišče pa njegovemu zagovoru ni verjelo in ga je obsodilo na šest let težke ječe in na trajno izgubo častnih pravic.

— **Starec ubil starca.** Pred sodiščem v Osjeku se je preteklo sredo vršila zanimiva razprava. Pavel Ivačkovič, 72 letni pastir iz Martinca v mitroviškem okraju je dne 26. aprila preteklega leta ubil v gozdu svojega tovariša 60 letnega pastirja Petra Kusuljo. Pri razpravi je Ivačkovič pripovedoval, da je Kusulja navalil nanj s palico, on pa mu je palico vzel. Nato je Kusulja potegnil nož in dejal: »Tebe moram ubiti!« Ivačkovič je tedaj potegnil nož in udaril ž njim Kusuljo po vratu, nakar je ta rekel: »Pusti me, jaz imam dovolj!« nakar mu je ubijalec odvrnil: »Saj vidim, da imaš dosti« ter ga je pustil. Čez tri dni je Kusulja umrl. «Vse to se je zgodilo, kakor bi mignil,« je dejal Ivačkovič, smehljajoč se sodnikom. Obsojen je bil na leto dni strogega zapora.

— **Pri razdražljivosti živcev,** glavobolu, pomanjkanju spanja, utrujenosti, pobitosti, tesnobnostnem čutu imamo z naravno **»Franz-Josef«** grenčico pri rokah domače sredstvo, ki vsako razburljivost, naj izhaja iz kateregakoli prebavnega dela, takoj ukroti. Zdravniški strokovnjaki priznavajo, da učinkuje **»Franz-Josef«** voda zanesljivo tudi pri ljudeh visoke starosti. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Tragedija neznanca na zagrebškem smetišču.** V sredo dopoldne so našli v Zagrebu na smetišču nedaleč od bolnišnice na Šalati na kupu smeti mrtvega neznanega moškega, starega približno petdeset let. Po zunanjosti sodeč je bil berač. Njegov obraz je bil upadel in gotovo ubožec že več dni ni ničesar jedel. Skoro gotovo je prišel na smetišče, da bi tamkaj prenočil, pa je od slabosti umrl. Pri njem niso našli nobenih listin, iz katerih bi mogli spoznati, kdo je nesrečni mož. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na Mirogoju, kjer ga bodo po obdukciji pokopali.

— **Naši gostje.** Spisala S. Deodata Kump, učiteljica gospodinjske šole. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi je Din 45.—. Knjiga obsega 63 strani besedila in 66 slik in je prva tovrstna slovenska knjiga. Velika vrzel, ki se je do sedaj kazala v tej literaturi, bo s to knjigo izpolnjena. Knjiga razpravlja o strežbi (serviranju) pri mizi raznih svečanih pojedin, banketov, čajank itd. ali pa v domačem krogu med prijatelji in znanci prirejenih pojedinah v manjšem obsegu. Obravnava, kar je treba vedeti o obednici, mizi, namiznem perilu, posodi, namiznem priboru, stekleni namizni posodi in krašenju miz. Dalje razpravlja o pogrinjanju mize, strežbi pri zajtrku, malici, pri kosilu, večerji in routu, kakor tudi o razvrstitvi prostorov pri mizi. Knjigo priporočamo vsem našim gospodinjam, učenkam gospodinjskih šol in tečajev, ter natakaricam in natakarjem.

— **»Franz Josefova«** grenčica služi izvrstno pri zlati žili in bolečinah v bokih.

Golnik

Slovo asistenta dr. Franja Radšela. Pred šestimi leti je prišel k nam v času, ko je bil zavod še malo poznan in število bolnikov — večinoma vojnih invalidov — ni presegala 50. Dasi sam bolan in potreben zdravljenja, se je z vso ljubeznijo oprijel dela in uspehi niso izostali. Med bolniki, katerim je posvetil tudi svoj prosti čas, si je pridobil polno zaupanje. Leta 1928 je po odhodu dr. Debevca prevzel dolžnosti asistenta in v tem svojstvu smo imeli ponovno priliko spoznati njegove vrline in odlično strokovno sposobnost. Večkrat je zastopal šefa zdravilišča in kot vodja zavoda užival vsestranske simpatije. Za nekaj časa se je podal v inozemstvo ter v najboljših inozemskih zdraviliščih izpopolnil svoje strokovno znanje. Posebno se je posvetil zdravljenju grla in rentgenologiji. Tuberkuloza grla tvori dostikrat veliko oviro za uspešno zdravljenje, zato so bili pacijenti zavoda prav veseli, ko je začel g. dr. Radšel uveljavljati svoja izkustva i na tem polju. Mnogi se imajo prav njemu zahvaliti, da se jim je življenje podaljšalo. Kako je bil priljubljen asistent g. dr. Radšel je pokazal kratek poslovilni sestanek, kjer so vsi: šef zavoda dr. Neubauer, zdravniki-kolegi, uradništvo in pacijenti naglašali, kako težko jim je, ko se morajo ločiti od njega, ter mu želeli obilo zdravja in sreče na novem mestu. Gospod dr. Radšel je odšel v Slovenjgradec, kjer bo prevzel vodstvo internega oddelka tamk. bolnišnice. Želimo mu obilo uspehov!

Vrhnika

Služba božja ob nedeljah in praznikih je z novim letom urejena tako, da so zdaj po tri sv. maše, druga je ob 8 in sicer je po tej tudi pridiga, da zdaj ne bo pritoževanja, da zaradi pomanjkanja časa ni mogoče opravljati nedeljskih dolžnosti.

Služba božja na rojstni dan kraljice je bila ob 9 dopoldne. Opravil jo je g. dekan ob asistenci obeh kaplanov. Po sv. maši je bila zahvalna pesem in molitev za kraljico.

Društveno delo zadnje čase zelo napreduje. »Društvo rokodelskih pomočnikov« je priredilo na Štefanovo zvečer in na novega leta dan popoldne najnovejšo in moderno duhovno igro Timmernansovo: Trije kralji. Obakrat je bila dvorana nabito polna. Saj tudi ni nič čudnega, kajti igra je bila zares pohvalno predvajana. Režiral je g. dekan Kete. Njegova zasluga je bila, da je igra tako ugajala. Znal je usmeriti uprizoritev v smislu preprostega, a pravega ljudskega razumevanja. Pokazalo se je, da je bilo v posameznostih, kakor tudi v celoti veliko truda, dela in smisla, zato tudi obilo uspeha. G. dekan je dal tudi prenoviti oder v obliko pravega umetnostnega gledališkega sistema. Seveda je to stalo veliko truda in denarja. Največja težkoča je pa ta, da je dvorana za tak kraj, kot je Vrhnika, veliko premajhna. Potrebovali bi še enkrat večjo dvorano od sedanje. Govore, da nameravajo napraviti novo dvorano spodaj na dvorišču Rokodelskega doma. Nikdar se ne bodo kesali, če bodo imeli enkrat res novo dvorano. Predolgo bi bilo naštevati vse posameznosti te predstave, samo scenerijo naj še pohvalim, bila je res odlična. G. dekan je tudi pred vsakim dejanjem razložil vsebino in pomen dejanja, da so gledalci lahko še bolj umeli to najnovejšo ljudsko igro.

PO NAPORIH

hitra pomoč

Takojšnje greje, pomirjujoče učinkovanje SLOAN-OVEGA LINIMENTA Vam da naglo zložnost in pomoč. Prodira v kožo brez utiranja. — Učinkuje naravnost na vzrok bolezni, na razburjene živce in ranjena mesta. Naglo pomirja bolečine.

Rabite SLOAN-OVO mast proti revmatizmu, bolečinam v križu, išiasu, bolečinam v hrbtu, distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam bolezni v mišicah.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine

»Odobreno od Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja Sanitetsko odelenje z rešenjem S. br. 4497 od 15. marca 1932.«

Maribor

☐ **Koroški pevci** nam bodo zapeli jutri večer svoje najlepše narodne pesmi. Nastopijo pevski zbori iz Brnce, Št. Janža v Rožu, Kotmarevasi, Škocjana in Libuč. Pevce vodi v skupnih zborih zborovodja »Dobrača« iz Brnce Janez Koprivnik. V prvem delu koncerta nastopijo zbori s pesmimi: Ke pa krajč'č posvava, Vse te uštne ljite moje, Nmav čriez jizaro, Mrzva rosa, ojstra kosa, V Šmihele ano kajžico mam, Na misu mi pride, Bom pa ruteč zvorav, Še ljipša življenja na svijete kni, Pojdamo v Škufče, Tam kjer teče bistra Zila. Po odmoru nastopijo skupni zbori s pesmimi: Jest sem an buren pauer, Jest mam tri lubce, Sem se rajtov ženiti, Pojdam v rute, Mam pa mlinč pod kvancam, Horjančce so dro lape. Med sporedom govori tudi vodja koroških Slovencev g. poslanec Poljanec.

☐ **Širša seja stolne Vincencijeve konference** se vrši v nedeljo, dne 15. t. m. ob 11 dopoldne v stolnem župnišču. Na sporedu je razgovor o zasilni kuhinji in karitativni zvezi. Člani in prijatelji, pridite zanesljivo!

☐ **Mariborsko gledališče** pripravlja kot prihodnjo glasbeno novost Kalmanovo opereto »Grofica Marica«, ki se je pred leti na mariborskem odru že igrala.

☐ **Ljudska univerza.** Danes ob četrt na 8 večer humorja in komike, ki ga priredi znani humorist Stadlmay. Tudi letos si je izbral najlepše sadove človeškega humorja, nudi jih bo v besedi in pesmi. Iz obširnega programa navajamo le nekaj točk: Kaj je paradoks? — Občinski volilni govor — Polet po vetru. — V kostumu: Požarna bramba in gospa Sofrl v dvornem gledališču. — Groteska: Samomorilec, itd. Kdor se hoče imenitno in prijetno zabavati, naj ne zamudi te izredne prilike. Vstopnice so v predprodaji v trgovinah Brišnik in Höfer. V ponedeljek predava univ. doc. dr. gosp. Seliškar iz Ljubljane o Vjetrnici, največji jami Jugoslavije. Skioptične slike!

☐ **Komisija za proučitev proračuna** mestne občine je končala svoje delo. Te dni pričenjajo proračunske razprave v širšem finančnem odseku, nakar pride proračun na sejo občinskih očetov, da ga končnoveljavno odobrijo. Komisija je izvršila na predlogu samo nekatere nebistvene izpremembe.

☐ **Redukcije** na občini, ki smo jih pred nekaj dnevi navajali, se nadaljujejo. V preteklih dneh sta bili sprejeti v magistratno službo zopet dve osebi.

☐ **Prosvetne knjižnice, ki jo izdaja mariborska** Prosvetna zveza, prvi zvezek, serija druga, je izšel te dni v Cirilovi tiskarni. V zlitih, preglednih in izčrpnih izvajanjih obravnava prof. dr. Josip **Hohnjec** temo »Cerkev mati narodov«. Posamezni zvezki se dobijo v tajništvu Prosv. zveze na Aleksandrovi cesti 6.

☐ **Katoliška omladina** ima v nedeljo ob pol 11 v Omladinskem domu, svoj redni letni občni zbor. Točno! Vsi!

☐ **Kako so Mariborčani potovali.** Potne liste ima glasom policijskega izkaza v Mariboru 2988 oseb. Od tega je bilo lani na novo nabavljenih 1696 potnih listov, podaljšanih pa 1293. Tujih državljanov pa živi v Mariboru stalno 417.

☐ **Smrt kosi.** V mariborski bolnišnici je umrla v starosti 55 let gospa Marija Böhm, soproga železniškega uradnika. Blaga pokojnica bo pokopana jutri v soboto ob 3 popoldne na pobrežkem pokopališču. Pogreb se vrši iz mrtvašnice. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje.

☐ **Obsežno delo tehničnega oddelka na policiji.** V preteklem letu je izvršil tehnični oddelek mariborske policije, ki obsega foto- in daktiloskopski odsek, obilo posla. S fotografiranjem so ovekovečili 324 kriminalnih in političnih osumljencev, mutcev in drugih nepoznanih oseb. Fotografični oddelek je izdelal skupno 2867 slik zločincev, fotografiral je 43 krajev zločina, nesreč in prstnih odtisov. Daktiloskopski oddelek je posnel 516 osebam odtiske prstov, izvršil pa je skupno 53 daktiloskopičnih ogledov na mestu zločinov, od tega 37 v Mariboru. Policijski pes »Egon« je stopil desetkrat v akcijo in sicer je zasledoval 3 zločince v mestu, 7 pa na deželi. Lep uspeh je dosegel oddelek z identifikacijo 6 težkih in nevarnih zločincev, ki so na podlagi teh dokazov dobili zasluženo plačilo, razkrinkal pa je 3 osebe, ki so se izdajale pod krivim imenom.

☐ **Vodovodna napeljava v carinski zgradbi.** Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje dne 26. jan. t. l. javno pismeno ponudbeno licitacijo za oddajo del za izvršitev plinske in vodovodne napeljave v novi zgradbi carinske pošte na glavnem kolodvoru. Licitacija se vrši v sobi mestnega gradbenega urada ob 11. Proračunska vsota za omenjene napeljave znaša 300.345.08 Din.

☐ **Licitacija v zastavljalnici.** V mariborski zastavljalnici se vrši licitacija zastavnih predmetov dne 8. februarja. Prodali se bodo efekti številka 22.121—23.691, dragocenosti št. 35.280—37.447, ki se do 4. februarja t. l. ne dvignejo oziroma ne podaljšajo. Zastavljalnica bo 6. in 7. febr. zaprta.

☐ **Nova konfekcijska trgovina.** Kakor smo že svoječasno javili, je kupil bivšo tovarno perila Durjava, g. Miroslav Ambrožič. V teh prostorih bo obratovala nova konfekcijska tvornica: »Združene tvornice perila Ambrožič in Sabothy, d. z o. z.« Podjetje je bilo ustanovljeno z glavnico 250.000 dinarjev.

☐ **Za dopuste — kolkovane prošnje.** V železniških delavnicah dobivajo delavci zadnje čase le s težavo krajši dopust za en ali dva dni. Vodstvo se je postavilo na stališče, da se mora letni dopust, ki je delavcem priznan, k večjemu le dvakrat razdeliti in porabiti. Če pa rabi delavec kljub temu krajši enodnevni dopust, mora vložiti zanj pismeno prošnjo, ki mora biti — kolkovana s 7.50 Din!

☐ **Krčevinarji in vodovod.** Vodovodno vprašanje vznemirja prebivalstvo Krčevine. Pritožujejo s, da jim mariborska občina vodo predrago računa. Plačujejo na račun vodarine skoraj 12% najemnine. Znižanje vodarine v krčevinski občini na isto višino, kot je določena za področje mestne občine, je bilo predmet številnih prošenj na vodstvo mariborske občine. V sredo zvečer se je bavil mestni upravni odbor na svoji seji s tem vprašanjem, prišel pa ni do konkretnega sklepa. Spričo splošne želje vseh krčevinskih občanov bo mariborska obč. najbrže nekaj popustila v svojih zahtevah, na izenačenje pa menda ne bo pristala.

☐ **Tekme mariborskega smuč. kluba.** V februarju priredi Mariborski smučarski klub tekme večjega obsega. Dne 19. februarja bodo na betnavski skakalnici velike skakalne tekme, dne 26. februarja pa bo na Pohorju 50 km dirka za prehodni pokal MSK, ki ga brani letos Stane Bervar. Za najboljšega tekmovalca iz mariborske podzveze pa je poklonila švicarska tvrdka Brata Huguenin et C. krasno umetniško izdelano plaketo, ki postane prehodno darilo.

☐ **Kampeljci pridejo.** Za skakalne tekme, ki jih prireja v nedeljo mariborska zimskosportna podzveza, so se prijavili doslej naslednji inozemski konkurenti: Guttormsen, dalje od štajerske smučarske zveze v Gradcu Fredy Rödiger in Franc Keglovich, ki je sodeloval že pri lanskih skakalnih tekmah. Za demonstrativno umetno drsanje pa je zasiguran nastop naslednjih znanih drsalcev: Zettelmann Rudolf, mojster Štajerske v solo drsanju, Helge Schrittwieser-Dietz, ki je zasedla v lanskem avstrijskem prvenstvu v damskem drsanju II. mesto. Kot par nastopita brat in sestra Jauernik Pepo in Ridi Grandl-Jauernik, ki si je priboril v štajerskem prvenstvu I. mesto v tekmah parov. Od naših drsalcev so prijavljeni prvak Jugoslavije Pavel Schwab, Emanuel Tuma, Franjo Avčin in gdč. Jelka Sever; vsi so prvovrstni drsalci SK Ilirije iz Ljubljane. Od domačinov nastopijo Josip Barlovič, Hery Bäuml, Kurt Bühl in Majer. Pričakujejo pa se prijave še drugih prominentnih drsalcev.

☐ **2 meseca mesto 14 dni.** Komična in vesela zgodba se je obravanavala včeraj pred sodnikom-poedincem mariborskega okrožnega sodišča. Zagovarjala sta se delavec Franc Rep iz Mezgovcev in njegov prijatelj Franc Ostrž iz Moravcev. Franc Rep je bil meseca maja obsojen v Ptuju radi prestopka zoper življenje in telo. Ko ga je sodišče pozvalo, da odsedi svojo kazen, je pregovoril svojega prijatelja Franca Ostrža, da mu za nagrado 100 Din napravi uslugo ter gre za 14 dni na ričet v njegovim imenu. Ostrž je brž na to ponudbo pristal ter se je javil v zaporih ptujskega sodišča kot Franc Rep. Res so ga sprejeli in sedel je že celih 10 dni, ko je jetničar slučajno doznal, da nima v zaporih pravega Repa, ampak samo njegovega namestnika. Zadeva je vzbudila splošno pozornost, spravila pa je oba krivca pred okrožno sodišče, ki je obsodilo sedaj kar oba krivca na 2 meseca strogega zapora.

☐ **Drzno početje tezenskih tatov.** Na tezenskem kolodvoru in v železniškem trikotu so se že dolgo časa dogajale drzne tatvine. Tatovi so kradli iz železniških vagonov in lokomotiv razne bakrene, cinaste in medene premete ter armature. S tem so napravili železniški upravi škode za kakih 50 tisoč Din. Sedaj se je tezenskim orožnikom posrečilo poloviti tatinsko druhal, ki obstoja iz 7 članov, ki so bili danes izročeni v preskovalne zapore mariborskega sodišča.

☐ **Ogenj v stropu.** V sredo zvečer so bili gasilci pozvani na pomoč v Gregorčičevo ulico 24, kjer je grozila v tovarni tvrdke Beyersdorfer et Co. nevarnost požara. Osebje v pisarni je že celi dan čutilo vonj po dimu, ki je od nekod prihajal. Kar naenkrat pa se je odluščil s stropa kos ometa in prikazal se je tleč tram. Takoj so bili gasilci na mestu ter so odstranili nevarnost. Ugotovilo se je, da je molel en tram v dimnik ter se je radi vročine vnel.

Sv. Križ pri Ljutomeru

Na Štefanovo in na Novega leta dan popoldne je vprizorilo naše požrtvovalno Bralno društvo krasno zgodovinsko igro »Miklovo Zalo« iz turških časov z zelo dobrim uspehom. Pohvaliti je treba vse igralce, ki so (posebno še glavne vloge) zelo dobro rešili svoje vloge. Prizori, ko so nastopili Turki in predvsem prizor »Zalka v haremu« sta zelo učinkovala po zares občutenem igranju in prav lepem petju sužnje. Vsak igralec je res ustvaril svojo vlogo v glavnem vse kar je mogel. Omeniti tudi moramo, da je po dolgem času zopet bila na Štefanovo Slomškova dvorana nabito polna, tako, da je bilo res veliko veselja za ljudi in za prireditelje, katerim je bil s tem prav dobrim obiskom poplačan ves trud in dano mnogo pobud za novo delo. Tudi na Novega leta dan so se domačini odzvali vabilu in zasedli skoraj vso dvorano. Med odmori pa so odmevali ubrani glasovi domačega tamburaškega zbora, ki je tudi dobro izpolnil svojo nalogo. Želimo našemu agilnemu društvu še več takih uspehov v bodočem letu in obenem prosimo, da nam še nudi veliko takih lepih večerov. — Še nekaj moramo poročati z našega kraja. Pomislite: Čebelarska podružnica v Križevcih se je po dolgih letih »prebudila iz spanja« in otvarja »novo sezono« dela s »plesnim venčkom«, ki sigurno spada v njen delokrog in njen namen dela. Ustanovljeno je bilo to društvo pri nas l. 1904 in nikdo ni izmed odbornikov omenjenega društva se še po teh skoraj 30 letih ni spomnil na to, da bi v teh časih prirejal plese. Saj vemo, kako je danes! Docela nam je jasno, da prirejanje plesnih venčkov absolutno ne spada v delokrog omenjenega društva, ker si s tem ne jemlje pri ljudeh le zaupanja, ampak tudi ugled. To naj vedo vsi oni, ki o tem odločajo.

Volitve bolgarskega eksharha

V decembru se je sestal v Sofiji »sobor« pravoslavnih nadpastirjev z odgovorno in težko nalogo. Prezidij sobora (njegovi »starci«) se je že ponovno zglasil pri prosvetnem ministru Muravjevu in ga opozoril na nedostatke pri verouku, ki bi moral tvoriti temelj vzgoje pri stalno naraščajoči materijalistični nevarnosti. Toda javnost je le malokaj zvedela o glavnem vprašanju, ki ga rešuje sobor. Ta ima namreč nalogo spremeniti in prilagoditi sedanjemu stanju zastarelo ustavo bolgarske neodvisne cerkve (ekzarhata) ter naposled določiti rok za volitve ekzarha samega. Njegov prestol je nezaseden od leta 1916. Sobor deluje počasi in v molku, ker mora premagati številne žgoče neprilike, ki so nastale iz posebnih bolgarskih razmer. Kakor znano, se je pričela bolgarska borba za neodvisno cerkev že okoli leta 1832. Bogati in vplivni krogi grških pravoslavnih dostojanstvenikov (t. zv. carigrajski fanarioti) so dolgo preprečevali prošnje. Šele leta 1870 so prisilili sultana politični dogodki, da je pristal na neodvisnost bolgarske cerkve. Leta 1871 se je v Carigradu sestal prvi bolgarski cerkveni sobor, kjer so bili poleg duhovnikov zastopani tudi verniki. Spisal je cerkveno ustavo in izvolil prvega ekzarha. A carigrajski pravoslavni patrarh je v duhu fanariotske politike proglasil že prihodnje leto bolgarskega ekzarha za nezakonitega razkolniškega glavarja in ga pozval, da bi odstopil svoje cerkveno področje dosedanji nadoblasti, t .j. Carigradu. Tako je zašla bolgarska cerkev v razkol, kar je bilo v marsikaterem oziru usodno za njen razvoj. A kljub zunanjim neprilikam je imela ustanovitev ekzarhata velik narodno-vzgojni pomen za vse Bolgare v nekdanji Turčiji. Njih poprej razpršene župnije in šole so dobile vidnega glavarja in enotno vodstvo. Ekzarh je ostal v Carigradu tudi po tem, ko se je razvila bolgarska samostojna kneževina oziroma poznejše carstvo. Tako je določala cerkvena ustava in je odgovarjalo to stanje tudi narodnim zahtevam. Ekzarh je pasel tudi bolgarske župnije na Turškem, v Rusiji in v Ameriki. Zadnji ekzarh Josip I. je umrl še med svetovno vojno leta 1916 in sicer v Sofiji, kamor je prišel, da bi se zdravil. Poznejši težki politični dogodki so zasenčili cerkveno vprašanje, ki pa je postajalo vedno ostrejše. Zdaj, ko se je sestal sobor, razpravlja z vso vnemo bolgarska javnost, kje bo bival glavar bolgarske cerkve: v Carigradu ali v Sofiji? Pristaši selitve v Sofijo zagovarjajo svoje stališče s sedajnimi političnimi spremembami. Glavar samostojne cerkve mora bivati na področju one države, kjer šteje ta največ pristašev. Nekdanje Turčije ni več, in samo Bolgarska zastopa Bolgare pred mednarodno javnostjo. A bojevita bolgarska emigracija, pred vsem seveda Makedonci, je že prijavila svoj protest zoper to stališče. Zahteva, da bo ostal ekzarh kakor poprej v Carigradu, češ da v nasprotnem slučaju ne bi mogel braniti bolgarskih šolskih in cerkvenih zahtev izven ozemlja bolgarske države. Smatrajo, da bo potem imel ekzarh manjši mednarodni ugled, ker ga bodo smatrali v inozemstvu samo za organ bolgarske vladne politike. Spor je zelo ogorčen. A pretežna večina bolgarske javnosti se je temeljito naveličala »balkanskih razmer«. Vsled tega lahko pričakujemo, da bo sobor vendarle spremenil cerkveno ustavo in prenesel sedež ekzarhata v Sofijo. Najbrže bo postal ekzarh sedanji sofijski metropolit Štefan, ki presega po duhovnosti, priljubljenosti in tudi politični spretnosti vse ostale tekmece.

Morski slon na kopnem. Vsako leto v tem času imajo v Berlinu v živalskem vrtu nekako inventuro, kjer vsaj približno pregledajo položaj posameznih živali. Takrat merijo in tehtajo živali. Razumljivo je, da niso vse živali ob tej priliki enako mirne. Morski slon »Roland« (na sliki) je dolg 4.80 m.

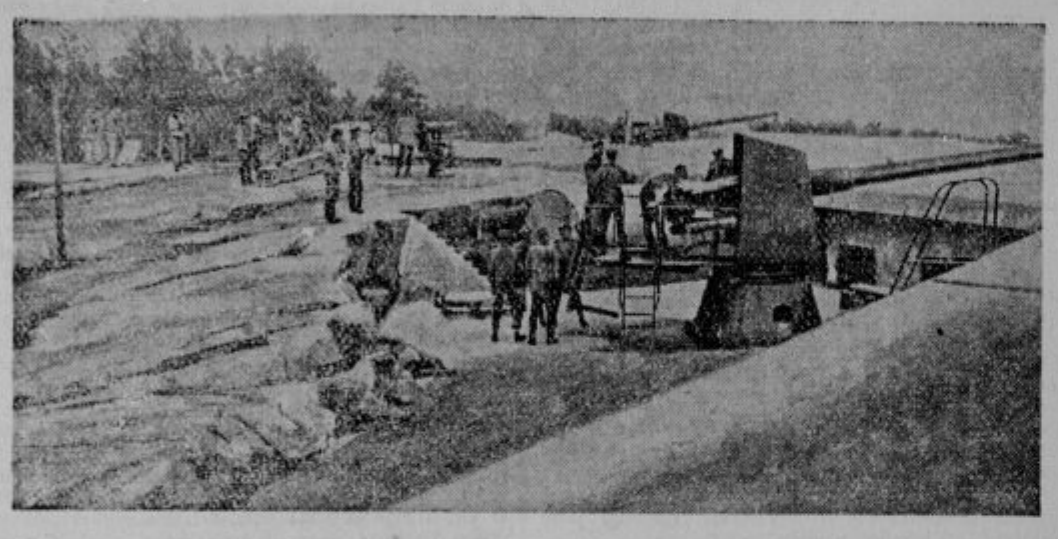

Trdnjava zletela v zrak. Finsko glavno mesto Helsingfors je pred nekaj dnevi doživelo veliko katastrofo na trdnjavskem otoku Mac Elliotu. Ponoči je nenadno nastal požar, ki je uničil sedem vojašnic in mnogo ostalih zgradb. Tudi municijsko skladišče je zletelo v zrak. Otok je zdaj ena sama razvalina. Slika: Trdnjava na otoku Mac Elliotu, ki so jo zgradili Rusi. Leta 1918 so jo boljševiki precej opustošili, vendar so jo Finci polagoma popravili. Zdaj pa je šlo vse v zrak.

Nova Palestina

Kakor javljajo časopisi, misli Sovjetska Rusija urediti novo judovsko državo, ki naj konkurira s Palestino. V vzhodni Sibiriji je bila namreč že pred nekaj leti ustanovljena pod imenom »Birobidjan«. Tu je nameravala sovjetska vlada pred vsem podpirati obrtništvo, ki naj bi prineslo državi lep kapital. Trenutno žive novopriseljeni Judje v Birobdjanu dokaj klaverno. Dodeljeno jim je zemljišče, ki obstoja pol iz gozdov, pol iz obdelanih njiv. Klicali so doslej listi Jude s parolo, da leže v tej okolici zakopani zakladi zlata in bakra. To je v resnici mnogo priseljencev privabilo. Toda o zlatu in bakru ni nikjer sledov. Zatorej so že mnoge družine znova odpotovale. — To leto pa se pripravlja večja akcija: poklicati nameravajo 25.000 judovskih družin. V celi Rusiji živi danes nad 3 miljone Judov, med katerim je mnogo marljivih delavcev in kmetov. Pričakujejo torej, da bodo ravno ti ljudje precej spremenili obličje Birobidjana in sicer industrijsko in poljedelsko.

Koliko stane Američanke lepota

Kljub gospodarski krizi, ki vlada tudi v Ameriki, nekdanji obljubljeni deželi, kjer se je cedilo med in mleko, so to leto Američani, pravzaprav Američanke zapravile ogromne vsote za olepšavanje svoje zunanjosti. Tako znaša cena za parfum in ostale kozmetične izdelke, med njimi seveda tudi za milo, okrog ene in četrt milijarde dinarjev! Tu pa moramo pristaviti, da se je vendar potrošba lepotil od 1929. leta do lani zmanjšala za 19.3 odstotka. V Združenih državah so leta 1932. izdali samo za parfum 731 miljonov dinarjev in nič manj kot 357 milijonov dinarjev za toaletno vodo. Za milo so dale lepe Američanke okrog 800 milijonov dinarjev; za barvila ustnic so plačale točno 360 milijonov dinarjev. Pa to še ni nič z ozirom na izredno visoke izdatke, ki so jih Američanke dale za puder. Samo za obrazni puder so izdale nad 660 milijonov dinarjev, a za ostale kožne pudre 240 milijonov. Potemtakem so izdatki za puder mnogo večji kot za milo. Približno toliko potroši Amerikanec tudi za ostale manj znane veje lepotil, tako le za manikuro okrog 300 milijonov dinarjev. Nihče se torej ne more primerjati z »lepimi« Američankami. Toda vsa ta lepota je v tujem blagu, ki je vso morebitno naravno prikupnost skazilo do absurda.

Električni dolar

»New-York Herald« je pred kratkim priobčil zanimivo notico. Pravi, da je dr. Norton predlagal na kongresu ameriškega društva za napredek znanosti, da naj Združene države sprejmejo za denarno podlago elektriko, namesto zlata. Tak elekrični dolar bi lahko predstavljal n. pr. 40 kilovatnih ur...

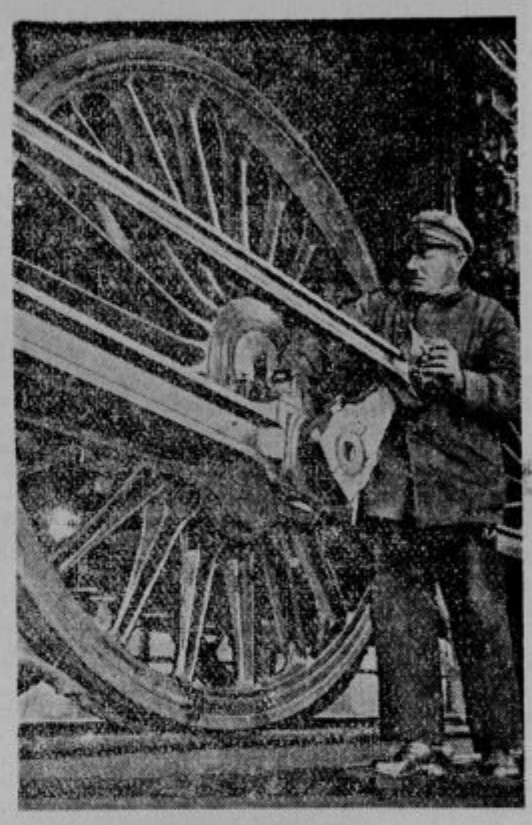

Človek in stroj. Kolo firme Krupp za težke lokomotive, kise bodo uporabljale pri železniškem prometu med Berlinom in Hamburgom. Kolo je višje kot človek.

Sestrica reče bratcu:

»Igrajca se ateka in mamico!«

»Dobro,« odvrne bratec, »sezuj mi čevlje, žena!«

Otok Sv. Helene

Otok Sveta Helena, kjer je umrl 5. maja 1821 Napoleon I., leži samotno na Atlantskem oceanu. Njegova površina meri 116 kv. kilometrov. To je prav za prav stena, ki štrli iz oceana. Otok je ves iz eruptivnega kamenja, bazalta. Obale ima strme in dosegajo višino do 300 metrov. Najvišji vrh je Dianapik (820 metrov). Tam pihajo močni južni pasatni vetrovi in morski valovi se zaganjajo z veliko ljutostjo v stene.

Otok Sveto Heleno si je prilastila britska Vzhodnoindijska družba leta 1650. Služil ji naj bi kot pristajališče ladij. Ta Vzhodnoindijska družba je trgovala z Vzhodno Indijo (tako so imenovali polotok in otoke na jugu Azije), zatorej ji je bil ta otok kot pristajališče neobhodno potreben. Prav zategadel pa je prišlo med Britci in Nizozemci do bojev za otok (1655 in 1673). Toda Britci so si obdržali otok vse do danes.

Na otoku je izredno dosti studencev. Pravijo, da so nekoč ta otok pokrivali bogati gozdovi. Vendar ne bo to povsem resnično, vsaj za one kraje ne, kjer gospodarijo močni pasatni vetrovi. Po dolinah, ki so zavarovane pred vetrom, pa rastejo sadna drevesa, norfolške jelke in evkalipti. Glavni plod, ki ga sadijo, je krompir, v novejšem času pa so zasadili novo zelandsko konopljo. — Na otoku je živel francoski cesar Napoleon I. Pred 32 leti pa so odvedli Angleži na Sveto Heleno do 4000 Burov iz južne Afrike, ker so tam branili svojo zemljo pred Angleži.

Danes je otok zapuščen, zakaj pot v Indijo gre skozi Sueški prekop. Vendar je otok Svete Helene v zgodovini črno zapisan, česar tudi sodobnost ne izbriše.

Voz električne železnice se je premaknil, gospod profesor se je ujel z eno roko za viseči jermen, z drugo pa je držal zavojček knjig. K njemu pristopi sprevodnik, toda gospod profesor nima nobene roke proste, da bi plačal.

»Veste kaj,« opomni gospod profesor sprevodnika, »držite vi za ta viseči jermen, dokler ne izvlečem iz žepa denarnice...«

Mednarodna diplomatska akademija v Parizu je sprejela za svojega člana prejšnjega državnega tajnika Rheinbabena (slika). To je prvi nemški **član imenovane akademije.**

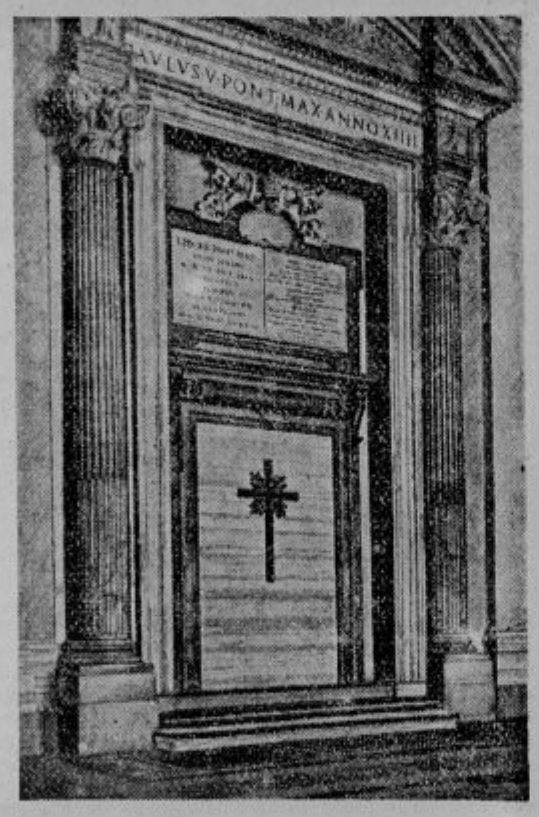

Sveta vrata v Rimu. Kakor znano, se ob vsakem svetem letu (letošnje se začne z velikonočnim dnevom) z veliko ceremonijo odpirajo sveta vrata Petrove cerkve. Papež se je odločil, da bo letos to sam storil kljub velikim naporom, ki so s tem obredom zvezani.

Tudi Rusija topla

V Leningradu in Moskvi vlada za to letno dobo abnormalno topla zima. Med tem, ko je Neva navadno najkesneje ob koncu novembra zmrznila, je to leto še zmerom brez ledu. Tudi v prvi polovici januarja je bilo vreme toplo. Že od 1872. leta ni imel Leningrad tako tople jeseni in zime kakor letos. Tudi v Moskvi zaznamujejo toplomeri več stopinj toplote. Druga polovica januarja pa se bo menda povsod spremenilo na slabše.

Junaka

Prvega januarja sta vzela dva redovnika, Melly in Coquoz, ob slovesni pontifikalni maši slovo od Velikega svetega Bernarda in svojih dosedanjih sobratov pa se odpravila na visoko Himalajsko planoto (okrog 4.500 m) in sicer na mejo, kjer se sestajajo Indija, Tibet in Kitajska. Redovnika sta se ukrcala v Marselju v spremstvu dveh lajikov na ladjo in se odpeljala proti Aziji, kjer mislita ustanoviti »drugi Sveti Bernard« in observatorij. Senator **Marconi** je podaril pogumnima redovnikoma umetno skonstruiran radio aparat, po katerem bosta zvezana z vsem svetom. Tako bosta ostala v vedni zvezi tudi z očetovo hišo na Velikem svetem Bernardu. Sveti oče je dal obema svoj poseben blagoslov za na težavno pot v aziiske samote.

»Hiša dela«. V Lübthenu (Mecklenburg) je pred nedavnim osnovala evangelijska ženska zveza nekako »hišo dela«, kjer dobe mlade deklice navodila za gospodinjska dela vseh vrst. Tu se kuha, šiva, pere itd. Kakor kaže slika, se je včasih treba tudi tršega dela lotiti, kakor sekanja drv, dela na vrtu itd.

Akademske smučarske tekme v St. Moritzu

(Poročilo je sestavljeno na podlagi obvestil, ki smo jih sprejeli od našega posebnega poročevalca dne 10. t. m.)

Zadnji dan pred tekmami je minil v znamenju treninga. Najbolj živahno je seveda bilo na Corviglia, kjer se je vršila tekma v smuku. Tudi naši fantje so pridno trenirali. Šramel je bil na olimpijski skakalnici, kjer je na tekmi preteklo nedeljo dosegel najdaljši skok (70 m) Italijan Chiogna.

Posebna izdaja »St. Moritz Courir-ja« je namenjena predvsem tem tekmam. Na 16 km je bilo prijavljenih 82, v smuku 160, v skokih 42 tekmovalcev. Za štafeto pa 15 univerz.

Prva tekma je za nami. Od 160 prijavljenih tekmovalcev jih je prišlo na cilj le 105. Resnejših nesreč ni bilo, le dva tekmovalca sta se pri padcu nekoliko poškodovala po obrazu.

Zjutraj nas je ob najkrasnejšem vremenu potegnila žična železnica na Corviglio. Krasen je bil pogled na novo zasnežene hribe. Čim višje smo se dvigali, bolj se je odpirala Bernina, dokler nismo zagledali vrha samega.

Pred postajo Corviglia je dobil vsak tekmovalec svojo startno številko in odšli smo naprej. Med potjo smo ogledovali teren, po katerem se bo v soboto vršil štafetni tek. Dolge kolone tekmovalcev so se pomikale po visokogorski dolini; levo in desno sami zasneženi hribi. Rdeče zastavice označujejo smer proge, rumene nevarnost. Splošno mnenje je bilo, da je proga jako lahka.

Točno ob 11 je starter spustil prvega tekmovalca. Z glasnim »Heil« se je spustil Weber Hans z Dunaja po strmini navzdol. Drug za drugim so odhajali vozači, večinoma z veliko sigurnostjo. Izborno so vozili Insbručani in Angleži, katerim se je poznalo, da so specijalisti za smuk. Z veliko napetostjo pričakovani rezultat je bil razglašen šele zvečer. Proti pričakovanju vseh je zmagal Leubner Hugo iz Innsbrucka (v I. kategoriji, akademiki pod 26 leti) s sijajnim časom 4 min. 3⅕ sek. Dr. Amstutzov čas, najboljši na tej progi, je izboljšal za 1 min. in 35 sek. in šele 57. ima Amstutzov čas 5 min. 38 sek.

Naš Kukovec se je plasiral z izbornim časom 5 min. 8 sek. šele na 32. mesto. Tik pred njim sta Ljubljančanom dobro znana Norvežan Gutformsen in alpinist Hans Ertl iz Münchna.

Bervar, ki se je odločil za start šele na Corviglia, je zasedel 66. mesto s še vedno dobrim časom 6 min. 28⅖ sek. Najslabši čas je dosegel Berlinčan Heuschel z 15 min. 3 sek.

Naslednji dan so nas na vse zgodaj zjutraj zbudili. Start za tekmo na 17 km! V prostoru za mazanje smučk je bila prava judovska šola. Vsak je trdil, da je njegova maža najboljša. Termometer je kazal —17° C, nebo popolnoma jasno; v takem slučaju pač ni težko mazati. Vendar so se kmalu začeli nalahno zbirati oblački, vedno več jih je bilo in kmalu se je temperatura dvignila. Ta sprememba vremena se je pa poznala tudi pri tekmi.

Od prijavljenih 82 tekmovalcev jih je prišlo na cilj 53. Zmagal je Sakshaug Gunn, Norveška, v času 1:09:36. Naši fantje so pokazali zopet veliko homogenost. Le majhna je bila razlika med njimi. Najboljši od naših je bil, kakor smo to pričakovali, Stane Bervar. S časom 1:23:18 se je plasiral na 14. mesto, kar je z ozirom na izredno hudo konkurenco zelo lep uspeh. Tik za njim na 16. mestu, stoji Baebler Leo s časom 1:24:15, torej le za pičlo minuto slabši od Bervarja. Nadalje so se plasirali: 20. Šramel Bogomir 1:25:54, 22. Jenko Boris 1:26:40, 25. Mušič Ljubo 1:28:02 in 29. Kukovec Robert 1:28:56. Jenku se je poznalo, da mu manjka trening, dočim se je Mušič za svojo prvo internacijonalno tekmo prilično dobro odrezal. Kukovec je pa vozil po 4 letih prvo tekmo na daljšo progo in prvič z ozkimi smučmi.

Popoldne se je vršil na Corviglia slalom; mogla in snežni metež sta tekmo zelo otežila. Tako je veliki favorit Reinl celo zgrešil ena vrata in bil zato diskvalificiran. Od 14 prijavljenih štafet se je javilo na startu samo 9 moštev. Kot favoriti so veljali Italijani, ki so se čuvali za štafeto in niso v teku na 16 km postavili nobenega od boljših razen Holtznerja. Italijani so postavili celo dve štafeti in sicer univerzi Milan in Turin. S starta se je spustilo vseh 9 prvih tekmovalcev naenkrat v divjem smuku. V prvem grabnu so že trije padli in po kakih 300 m je bil prvi mož naše štafete Bervar na mestu. Tedaj se je naenkrat na nekem ovinku nekdo zaletel v Bervarja, tako da sta oba padla. Dočim se onemu drugemu, bil je baje Italijan, ni nič zgodilo, se je Bervarju prelomil okov na smučkah. S težavo je prišel k postaji Carviglio, kjer so bili tudi drugi naši fantje. Dobil je drugo smučko, ki pa ni bila dobro namazana, in je odpeljal z njo za ostalimi. Senzacija dneva je pa bilo to, da ni prišel na cilj kot prvi Turin ali Milan, temveč Canada. Zadnji mož Canade je dobil predajo kot tretji, nato je pa v divjem smuku prehitel oba Italijana in prišel na cilj skoraj 1 min. pred Milančanom Barassijem. Naša štafeta je bila diskvalificirana radi tega, ker je Bervar menjal smučko. Ima pa kljub Bervarjevi zamudi najboljši čas.

Tekom cele štafete je bril grozno mrzel veter in medel sneg po zraku. V takem mrazu je moralo 9 mož zadnje proge čakati na višini 2877 m. Nekateri so si skopali v sneg luknjo, da so se vsaj malo ubranili strupenemu vetru.

Pri skokih, ki so se vršili na olimpijski skakalnici, je med celo tekmo padal sneg, ki je močno oviral skakalce. Bilo je tudi nekaj nesreč; najboljši srednjeevropski skakač Chiogna, ki je preteklo nedeljo odnesel prvo mesto na isti skakalnici, je padel pri 62 metrih tako nesrečno, da je obležal nezavesten. Tudi Šramel je imel zelo neroden padec, ki je pa srečno končal. Prva dva skoka je dobro izpeljal (35 in 44 m), pri tretjem skoku se je pa prepozno odgnal, razven tega je na mostu prišel v novo smučino. Posledica je bila, da ga je zaneslo po strani z glavo naprej. Instinktivno se je skrčil, tako da je napravil skoraj salto in priletel na hrbet. Valil se je nekaj časa po strmini, nato pa spodaj nepoškodovan vstal. Edino ena smučka se mu je zlomila. O rezultatih je naš list že poročal.

*

Nadaljevanje nogometnega turnirja za brezposelne igralce. V nedeljo se odigra predzadnje kolo tega turnirja in sicer na Hermesovem igrišču. Ob 13.30 se srečata Korotan : Jadran, ob 15 pa Hermes : Slovan. To nedeljo bodo tekme najbolj zanimive, ker se bo odločilo, kdo bo dobil pokal. Največ izgledov imata Hermes in Slovan. Ker se bodo vsa moštva kar najbolj potrudila, se nam obeta lep nogomet.

Jugoslov. akademska smučarska organizacija. Danes v petek 13. t. m. se vrši na univerzi sestanek članov JASO. Soba objavljena na deski v avli. Udeležba za odbornike, kakor za vse člane strogo obvezna. Smuk!

Sabljaška sekcija SK Ilirije. Radi turnirja v Grazu in savezne skupščine v Zagrebu se vrši ponovno sestanek sekcije danes ob 19 v borilnici. Sestanek strogo obvezen. — Tajnik.

Uredba o posredovalnem postopku

Današnji »Trgovinski Glasnik«, glasilo srbskega trgovstva, piše v svoji zadnji številki, da je »glavni dobiček uredbe za dolžnike, ker se po členu 9 za časa posredovalnega postopanja ne more proti dolžniku izvesti eksekviranje, v teku se nahajajoče izvršbe pa se ustavijo do konca postopanja. V tem času se ne more otvoriti niti konkurz niti prisilna poravnava. Po čl. 12 pa se bo postopek, če v teku 90 dni od otvoritve postopanja ne pride do sporazuma med dolžnikom in upniki, po službeni dolžnosti ustavil. To je edina korist te uredbe.«

V sedanjih časih so kreditni odnošaji zelo razrvani in ni čuda, če aktivna podjetja zapadajo v težkoče zaradi svojih zapadlih obveznosti, katerih ne morejo premostiti s trenutno pomočjo od zunaj. Takim dolžnikom predvsem daje zaščito uredba o posredovalnem postopanju, kakor je tak tudi namen paragrafa 5 zakona o zaščiti kmeta glede denarnih zavodov, ki morajo biti dokazano aktivni, pa pridejo v težkoče pri izplačilih vlog.

Seveda so se koj, ko je stopila v veljavo uredba o posredovalnem postopanju, pojavili tudi špekulanti, ki hočejo nove nastale razmere izkoristiti zase. Tako smo čitali mal oglas, v katerem se ponuja nekdo, da izvede »tiho, izvensodno poravnavo, neškodljivo kreditu, najcenejšo, diskretno, po novem zakonu« (misli najbrž uredbo. Op. ur.). Končno pa je treba še opogumiti plašljivce, pa napiše »Rešen skrbi«. Taka je šifra, na katero je treba pisati. Ker je šifra, ne vemo, s kom imamo opraviti, vendar pa se nam zdi, da že to dejstvo pove dovolj.

V današnjih časih je poslovna morala že izredno padla. Tu uvidevajo vsi solidni trgovci in obrtniki in zato je potrebno, da se jim pridruži tudi javnost. Posredovanja po opisanem načinu so lahko plodonosna za dolžnika in posredovalca, vendar ne smejo postati splošna praksa, ker so škodljiva ne samo v narodnogospodarskem oziru, temveč gredo tudi na škodo upnikov in splošne poslovne morale. Taka posredovanja pod šiframi postanejo lahko nevarna za vso trgovino in zato naj stanovske organizacije take poskuse zatro. Saj ima trgovina svoje strokovne organizacije, ki so posebej poklicane v to, da urejajo odnošaje med upniki in dolžniki. Vsi oni, ki s stvarjo nimajo opraviti drugače kakor zaradi svojega osebnega zaslužka, pa naj se izločijo od takih poslov, ki zahtevajo predvsem veliko nesebičnosti in poštenosti.

Le za gotovino.

Zveza mlinov je v Belgradu sklenila, da onim dolžnikom, ki so se poslužili uredbe o poravnalnem postopanju, ne bodo dajali ničesar na kredit. Sploh pravi zveza, da je najmanjši riziko, če se prodaja samo proti gotovini po povzetju ali z akreditivom. Zveza mlinov nadalje zahteva, da se o dovolitvi otvoritve poravnalnega postopanja obvestijo tudi vsi upniki in da se vse to objavi. Brez tega je nemogoče vedeti, kdo je po novi uredbi odgodil plačila.

Konec deviznih omejitev v Avstriji

Dunajski listi poročajo, da bo avstrijska vlada v najkrajšem času izdala odredbo, po kateri bodo dovoljene znatne olajšave v deviznem prometu. Sicer je avstrijska Narodna banka že itak doslej večino deviznih poslov prepustila privatnemu kliringu, sedaj jih bo pa skoraj popolnoma. Konec deviznih omejitev je pripisovati novemu avstrijskemu posojilu, odn. predujmu na novo posojilo.

Računajo, da bo s posojilom prišlo mnogo novih tujih plačilnih sredstev, poleg tega pa je splošno mnenje, da bodo tudi druga plačilna sredstva prišla obilneje v državo, kar bo povečalo ponudbo. Mnogo si obetajo Avstrijci od amnestije za devizne posle. Znatna je tudi posest avstrijskih državljanov v inozemstvu. Ta sredstva bodo prišla v Avstrijo, ko bodo zamenjana za višje tečaje ali pa na podlagi notiranja šilinga v inozemstvu. Na vsak način nam je skoraj pričakovati deviznih olajšav v Avstriji.

*

Kliring s Švico. Švicarska Narodna banka objavlja izkaz o stanju kliringov z raznimi državami dne 7. januarja. Iz tega izkaza je razvidno, da je bilo doslej v švicarskem kliringu z našo državo plačanih v skup. A 6,727.994 švic. fr., B pa 239.357 švic. fr. pri naši Narodni banki. Švicarskim upnikom je bilo izplačanih v skupini A 3.285.277 švic. fr., v skupini B pa nič. Zato znašajo še neizvršena plačila pri naši Narodni banki 3,442.716 švic. fr. v skupini A in 239.357 švic. fr. v skupini B. Nadalje je bilo prijavljenih terjatev še 2,883.412 švic. fr. v skupini A in znašajo tako švicarske terjatve, katere je treba še obračunati, 6,326.129 v skupini A in 259.357 v skupini B. Zadnji izplačani odrezek ima številko 2278.

Posredovalno postopanje. Zagrebški listi že poročajo, da je tamkajšnje okrožno sodišče že dobilo prve tri prošnje za uvedbo posredovalnega postopanja po uredbi s 3. jan., pa jih je sodišče odbilo. Med prosilci je bil stavbni mojster in mesar. Četrto prošnjo je podala neka uradniška vdova.

Licitacija jugoslovanskega parnika »Gjuro Miloševič« bo 30. januarja pri sodišču v Rotterdamu.

Privredna revija« je izpremenila svoj naslov v »Jugoslavenska narodna privreda«. Urejuje jo dr. Stanko Deželič, Zagreb. Izhaja mesečno, vsaka številka stane 6 Din.

Produkcija bakra v borskih rudnikih je lani znašala 30.159 ton (1931 24.352 ton). Z 10. januarjem se izplačuje za prvenstveno delnico 15 fr. fr. bruto, za navadne delnice pa 12 fr. fr. Dividenda je ostala ista kot lani.

Zagrebška pivovarna je preteklo poslovno leto, ki se je nehalo 30. septembra 1932, zaključila s čistim dobičkom 1.5 milj., prenosa pa je bilo 0.3 milj. Din. Prejšnje leto je znašal čisti dobiček 3.2 milj. Din. Investicije so ostale v glavnem neizpremenjene. Zmanjšali so se dolžniki od 8.1 na 6.2, nadalje so se zvišali akceptni upniki od 5.0 na 6.15 milj. Končno so se zmanjšale terjatve erarja od 5.2 na 1.8 milj. Din.

Borza

Dne 12. januarja.

Denar

V današnjem deviznem prometu so popustili tečaji Amsterdama, Berlina in Pariza. Neizpremenjena sta ostala le Curih in Praga. Devize Bruselj, London, New York in Trst so pa narasle. Avstrijski šiling je notiral na ljubljanski borzi 8.50—9, na zagrebški pa je narastel šiling 9.20—9.30, zaključenih je bilo po 9.25 (5000 šil.). Grški boni so notirali na zagrebški borzi 34 den. brez ponudbe.

Ljubljana. Amsterdam 2313.74—2325.10, Berlin 1364.86—1375.66, Bruselj 798.29—802.23, Curih 1108.35—1113.85, London 192.92—194.52, New York 5736.03—5764.29, Pariz 224.71—225.83, Praga 170.56 do 171.42, Trst 294.46—296.86.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 54.106 Din.

Curih. Pariz 20.28, London 17.435, New York 519.75, Bruselj 72.05, Milan 26.61, Madrid 42.475, Amsterdam 208.7625, Berlin 123.325, Dunaj službeno 72.91, zasebno 61.10, Stockholm 95.20, Oslo 89.90, Kopenhagen 90.40, Sofija 3.76, Praga 15.39, Varšava 58.20, Atene 2.75, Carigrad 2.475, Bukarešta 3.085.

Vrednostni papirji

Danes je med državnimi papirji tendenca za vojno škodo in 8% Bler bila slabejša in so tečaji deloma padli. Dobro se drži tečaj 7% Blera. Promet je bil kaj slab in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 700 kom. in 7% Blerovo posojilo 5000 dolarjev nominalno. Končno je bilo zaključenih 20 delnic Priv. agrarne banke po neizpremenjenem tečaju.

Ljubljana. Vojna škoda 214 den., 8% Blerovo pos. 38—39, 7% Blerovo pos. 36—37, Trboveljska 175 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 43 do 46, agrarji 23 den., voj. škoda 212—214.50 (214.50), 2. 202—205 (203, 201), 3. 200—206, 6% begl. obv. 32—32.50, 8% Bler. pos. 38.50—39.50, 7% Bler. pos. 36.125—36.25 (36, 36.50), 7% pos. DHB 40—44, tobačne srečke 10 den., srečke Rdečega križa 11 den. — Delnice: Priv. agr. banka 217—219 (217), Nar. šum. 20—30, Guttmann 80 bl., Drava 250 den., Šečerana Osjek 170 bl., Šečerana Bečkerek 800—1000, Osj. ljev. 250 den., Isis 30 bl., Trboveljska 150—180, Ragusea 220 bl., Impeks 50 den.

Belgrad. Priv. agr. banka 219—220 (219). 7% inv. pos. 51 bl., agrarji 24—26, vojna škoda 211.50 do 212.50 (211.50, 211), 2. 202—204 (204), 6% begl. obv. 32—32.50 (32.50), 8% Bler. pos. 38—41, 7% Bler. pos. 36—37, 7% pos. DHB 41 den.

Dunaj. Don. sav. jadr. 67.10, Aussiger Chemische 126.25, Mundus 56, Alpine 12.20, Trboveljska 20.80, Rima Murany 22.25.

Žitni trg

Za pšenico vlada nadalje živahno povpraševanje pri neizpremenjeno slabi ponudbi. Danes so zahtevali za 76 kg težko pšenico 207.50, za 78 kg težko pa 212.50 po nakladalni postaji. - Moka je ostala v ceni neizpremenjena. Pač pa je čvrsta koruza, za katero je več povpraševanja z Dunaja. Za Dunaj smo slišali tečaj 75 pariteta Indijija.

Novi Sad. Pšenica: srem. 200—202.5. Ječmen bč. pomladni 100—105. Koruza: bč., srem. garant. 55—57, bč., srem. marec, april in maj 72.5—75, ban. gar. 53—55, bč., srem. suš. 63—65, ban. suš. 51—53. - Ostalo neizpremenjeno. Tendenca za koruzo čvrsta. Ostalo neizpremenjeno. - Promet: 56 vagonov.

Chicago. Pšenica: marec 50.125, maj 49.25, julij 50.50. Koruza: marec 27.75, maj 29.125. Oves: maj 17.75. Rž: maj 27.25.

Winnipeg. Pšenica: januar 47.50, maj 48, julij 49.625.

Les

V zadnjem času je lesna trgovina nekoliko oživela. Poleg mehkega lesa v normalnih dimenzijah so se iskale pretekli teden tudi kraticesmrekovina, suho blago. V tramih so povpraševanja živahna in kljub temu, da za trame ni sezone, se jih tudi precej prodaja. V bukovini se najbolj išče parjena obrobljena bukovina I. in II. kakovosti. V brastovini se momentano zahteva le prvovrstno suho blago, ki pa pri naši produkciji pride le redko v poštev, ker se za to blago more bolje uporabljati slavonsko blago. Obeta se tudi kupčija s pragovi in se tozadevno vrše tako pri nas kakor tudi v sosednih državah licitacije. Izvoz drv je narasel, dočim oglje še vedno ni prišlo do veljave. (»Trg. list«.)

Radio

Program Radio-Ljubljana:

Petek, 13. januarja: 11.15 Šolska ura. Zimski sport. — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet: Jugoslovanska glasba. — 18.30 Zemljepis slovenskih pokrajin: Celovška kotlina (dr. Capuder). — 19 Francoščina (prof. Kuret). — 19.30 Zdravstveno vprašanje za družino in dom (dr. Šimec). — 20 Prenos iz Belgrada. — 22 Čas, poročila, plošče.

Sobota, 14. jan.: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Salonski kvintet: Program po želji poslušalcev. — 18.30 Angleščina (ga Orthaber). — 19.00 Poglavje iz sociologije (dr. Gosar). — 19.30 Iz zgodovine filozofije (dr. Veber). — 20.00 Večer ruske glasbe: Samospevi ge. Assejeve. — Salonski kvintet. — Samospevi ge. Popove. — 22.00 Čas, poročila. — 22.15 Ohcetna godba Magistrov.

Drugi programi:

Sobota, 14. januarja.

Zagreb: 20.00 Koncert radio orkestra. — **Milano:** 22.00 Varietejski program. — **Barcelona:** 22.15 Instrumentalni koncert. — **London:** 19.30 Koncert godbe na pihala. — **Stuttgart:** 20.00 Pester dunajski večer. — **Toulouse:** 21.00 Valkira, opera (Wagner). — **Suisse Romande:** 20.00 Večerni koncert. — **Belgrad:** 20.10 Jugoslovanski koncert. — **Rim:** 21.00 Operni prenos. — **Langenberg:** 20.00 Veseli večer. — **Dunaj:** 20.15 Koncert Boheme-kvarteta. — **München:** 20.00 »Grof Luxemburg, opereta. — **Budapest:** 19.45 Večerni koncert. **Varšava:** 20.00 Lahka glasba. — 22.00 Chopinove skladbe.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Petek, 13. januarja, ob 15: VEST. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.
Sobota, 14. jan. VODA. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 15. jan. ob 15: SRCE IGRAČK. Izven. Mladinska predstava Globoko znižane cene. Ob 20: MILIJON TEŽAV. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20

Petek, 13. januarja: Zaprto.
Sobota, 14. jan.: PRI BELEM KONJIČKU. Izven.
Nedelja, 15. jan. ob 15: MANON. Izven. Znižane cene.
Ob 20: NIŽAVA. Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 13. januarja ob 15: MAKS IN MORIC. Otroška predstava.
Sobota, 14. januarja: Zaprto. (Gostovanje v Murski Soboti).
Nedelja, 15. januarja ob 15: ZEMLJA SMEHLJAJA. Znižane cene. — Ob 20: PRI BELEM KONJIČKU.

GLEDALIŠČE V MURSKI SOBOTI.

Sobota, 14. jan. ob 20: SPREOBRNITEV FERDINANDA PISTORE. Gostovanje »Narodnega gledališča« iz Maribora.

Celje

⁂ *Koroški pevci* pridejo v nedeljo 15. t. m. z vlakom ob 11 iz Maribora. Na kolodvoru bo sprejem. Popoldne ob 4 bo koncert v veliki dvorani Celjskega doma. Zvečer ob 8 bo družabni večer v mali dvorani Celjskega doma. Udeležite se teh prireditev polnoštevilno. Hišni posestniki se naprošajo, da razobesijo zastave.

⁂ *Katoliško prosvetno društvo v Celju* poziva svoje člane in članice, da se sigurno udeleže sprejema stražarjev naše severne meje, ki bo v nedeljo 15. t. m. ob 11 dopoldne na kolodvoru; nadalje jih opozarjamo na koncert ob 4 popoldne v veliki unionski dvorani in na družabni večer ob 8 v mali dvorani hotela Union.

⁂ *Prvakinja v umetnem drsanju* Hilde Holovsky bo nastopila na drsališču v mestnem parku v ponedeljek 16. t. m. ob 8 zvečer in v torek 17. t. m. ob 1 popoldne.

⁂ *Občni zbor* Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Celju bo 28. t. m. ob 8 zvečer v Gasilskem domu. Predlogi za ta občni zbor morajo biti predloženi vsaj 24 ur prej. V slučaju nesklepčnosti se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor.

Dne 14. t. m.
otvoritev bufet restavracije
„Na — Na“
Celje, Kralja Petra cesta 29

⁂ *Umrla* je v javni bolnišnici Lipnik Ema, žena čevljarja in dninarja, stara 47 let s Ponikve štev. 16. Blaga žena zapušča 7 otrok. Naj počiva v miru!

⁂ *Še o neznanem mrliču.* O možu, ki so ga 5. . m. našli na Loki pri Vranskem in o katerem smo poročali, da je med prevozom v celjsko bolnišnico umrl ter bil tu pokopan, smo izvedeli še naslednje: Kakor smo že poročali v torkovi številki, so se oglasili na tukajšnjem mestnem magistratu pri referentu pogrebnega zavoda sorodniki nekega Pevca, vpokojenega rudarja iz Trbovelj, ki je 27. oktobra pr. l. odšel od doma in se ni več vrnil. Zaradi tega so včeraj na bolniškem pokopališču odprli grob, da omenjeni sorodniki ugotovijo, če je neznani mrlič pogrešani Pevec. Ugotovljeno je, da moški, ki je umrl in bil tu pokopan, ni identičen s pogrešanim upokojenim trboveljskim rudarjem.

⁂ *Omejitev prometa s prašiči in pa zaščitni ukrepi radi kužnih bolezni.* Na mestnem magistratu je nabit razglas mestnega načelstva, na katerega opozarjamo vse one, ki se pečajo s trgovino prašičev.

⁂ *Tatvina kolesa.* Od 5. do 10. t. m. je bilo iz veže v Zdravstvenem domu ukradeno kolo znamke »Dürkopp«, črno pleskano, brez številke, krmilo zelo zarjavelo, vredno 800 Din. — Kolo je bilo službeno.

Trbovlje

Občinski odbor je na novo imenovan, dasi so v glavnem ostali stari odborniki.

so bili imenovani kot simpatizerji župana. Ker se svoječasni dogovor med banom in socijaldemokrati ni izvršil, so večino socijalistov nadomestili Korenovi narodni socijalisti. Gospodarsko šibki sloji, t. j. delavci, so po novi sestavi na občini slabše zastopani ko prej

Imena novih odbornikov so: župan Vodušek, podžupan Roš, svetovalci: Pavlin, ravn. Leskot, Berger, Počivavšek Gv., Klenovšek, Malovrh, M. Ratej. Odborniki pa: Hrušovar, Breznik, Struc, Škrinjar, Levstik, R. Pust, A. Malgaj, R. Pleskovič, M. Sušnik, Čerevač, Voličanšek, Letnik, inž. Drolc, Al. Cestnik, Potrata, Restar, Sovre, Oročim. »Jutroc« upa od preimenovanih odbornikov, da bodo bolj pridno hodili na seje, kakor je to bilo v starem odboru, ki zadnje čase že ni mogel več spraviti skupaj sklepčnih sej.

Naborniki, rojeni l. 1915, se imajo zglasiti na občini med uradnimi urami do 1. marca t. l. zaradi vpisa v vojno evidenco. Četudi niso v Trbovlje pristojni, pa tu prebivajo. S seboj je prinesti družinski list, domovnico, vojaške dokumente očeta in bratov, če gre komu za oprostitev, in zadnje šolsko in učno spričevalo. Bolne in odsotne morajo zglasiti njih svojci.

Ptuj

Rokovnjaški napad v Halozah, izvršen kakor znano nad posestnico Lizo Pernekovo v Sedlačku, in njenim sinom Leopoldom, ki je dobil pri tem občutne poškodbe, je sedaj pojasnjen. Orožnikom se je posrečilo priti na sled enemu izmed obeh osumljencev, ki so ga aretirali in oddali v zapore tukajšnjega okr. sodišča. Po poklicu je viničar. Drugi viničar Ignac H. pa je zaupal nekemu svojemu prijatelju, soudeležbo pri omenjenem roparskem napadu, nakar se je iz obupa obesil. Imenovani H. bi imel še odsedeti dvomesečno kazen radi tatvine.

Trebnje

Na praznik sv. Treh kraljev je priredilo Prosv. društvo v Prosv. domu pevski koncert. Težko smo ga pričakovali, saj smo že skoraj pozabili, kaj je lepa pesem. Malo se danes poje med našimi ljudmi. Je pač pesem izraz in delo duše, duša pa dandanes s svojimi zahtevami ni več moderna, zato mora večkrat molčati.

Ta pevska prireditev pa je vzbudila med ljudmi spet nekdanjo ljubezen do petja. Velika je dvorana Prosvetnega doma, pa je bila polna kakor že dolgo ne.

Koncert je otvoril društveni tamburaški zbor s 5 točkami (1 koračnica, 1 foxtrot, 1 polka in dva valčka). Nato so nastopili pevci in pevke, sami mladi fantje in dekleta. Takoj s prvo pesmijo »Trebanjska himna« so si pridobili naklonjenost občinstva, ki je dajalo duška svojemu zadovoljstvu z glasnim, mestoma burnim ploskom. Peli so gladko in sigurno, kar je za tri mesce star zbor nekaj izrednega. Izgovarjanje in lepo podajanje je pričalo, da je zbor v rokah pevovodje, ki je v tem poslu zares mojster.

Na sporedu, ki je obsegal 21 točk, so bile skoraj same narodne pesmi, ki jih je izborno harmoniziral društveni pevovodja g. kaplan Blažič. — Zadnja točka je bila opereta »Snubači«. Potem je pa še g. Rabas zaigral na vijolino ob spremljevanju klavirja. Igral je silno lepo.

Zadovoljni smo se vračali od koncerta. Že dolgo Trebanjci nismo slišali kaj takega. Mlademu pevskemu zboru čestitamo in mu želimo: naj živi, naj raste, naj cvete! Naj nam preganja žalost in nas spodbuja k pravemu veselju!

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Zastonj

gre služit 20-letno dekle k solidni družini, da se nauči kuhanja. Opravlja vsa hišna dela. - Naslov na upravo ‚Slovenca' pod št. 430. (a)

Službe dobe

Služkinjo

pridno in pošteno, ki zna že nekoliko kuhati, vzamem takoj v službo. Ponudbe pod »Poštena in zvesta« št. 372 na upravo »Slovenca«. (b)

Deklica-sirota

se sprejme v pomoč gospodinji in k triletnemu otroku. Meznarič, Jesenice. (b)

Za hišnika

sprejmem pošten in trezen zakonski par. Tavčarjeva ulica 15/I. (b)

Služkinjo

čisto in pošteno, za vsa hišna dela, ki zna dobro kuhati, staro 28—35 let, sprejmem k 3članski družini v Ljubljani. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 357. (b)

Denar

Vložne knjižice

kupite ali prodaste najbolje pri Komand. družbi M. JANKOLE, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, II. Telefon 30-52. (d)

GREŠITE MNOGO
ako ne čitate redno
SLOVENCA

Dijaki

Času primerno!

Dijaki se sprejmejo na tečno domačo hrano za 120 Din mesečno. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 435. (D)

Stanovanja

IŠČEJO:

Iščem za stalno

opremljeno sobo s štedilnikom brez posteljnega perila, na periferiji Ljubljane, blizu kolodvora ali tramvaja. Plačam naprej. Ponudbe pod »Skromna zakonca 150—250« št. 445 na upravo »Slovenca«. s

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

s kopalnico in ostalimi pritiklinami se odda s 1. marcem. — Poizve se Dvořakova ulica 3, dvorišče, pisarna; dop. od 10 do 11 in pop. od 3—4. č

Stanovanje

dve sobi, kuhinja, predsoba, oddam. Slomškova ulica 4, Kodeljevo. (č)

Opremljeno sobo

s prostim vhodom, snažno in svetlo, v središču mesta, se odda enemu ali dvema stalnima gospodoma ali gospodičnama. Naslov pove uprava »Slov.« pod »Soba«. (s)

Sostanovalca

višješolca se sprejme v lepo sobo s parketi in elektriko. Sv. Petra cesta 38, Tomšič. (s)

Solnčno sobo

prazno ali novo opremljeno, v vili za sv. Jožefom, odda 1 ali 2 osebama Bogataj Pavla, Novi trg 5/I., levo. (s)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Več parcel

imam naprodaj v Vodmatu, Zeleni jami in na Selu. Vzamem tudi vložne knjižice Mestne, Ljudske in Kmečke hranilnice. — J. Oražem, Moste, Predovičeva ulica 5. (p)

Parcela

okoli 2500 m² s stavbiščem v Ljubljani ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« 434. (p)

Lepa vila

enonadstropna, dvostanovanjska, lepo dvorišče, sobe s parketi, vodovod in kopalnica, s cca 350 m² veliko parcelo, naprodaj v prometni ulici v bližini cerkve. Poizve se: Černetova ulica 32/I. (p)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Poizvedbe

Friderika Ogrič

Rue Mazlum Pacha 2 — Alexandria, Egypt - išče gospodično Viktorijo Samec iz Kamnika (Graben št. 5). (e)

Živali

Mlada psica

bele barve, kozlička, zelo ljubezniva, zna tudi prositi, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 410. (j)

Pohištvo

Ženini, neveste!

1650 Din spalna oprava. Zahtevajte brezplačni cenik. F. Zupan, Ribno 54, Bled I. (š)

Obrt

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Veletrgovina s žitom Resljeva cesta 24

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

Telefonska štev. 3030.

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš al' motorja bi znebil se rad. brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjš' inserat

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za stroino pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Droban krompir

za krmo, cca dva vagona, po 60 par kilogram proda graščina Pogonik, pošta Litija. (l)

Dnevno sveže praženo kavo dobite pri

KARL LOIBNER
CELLJE
Kralja Petra cesta 17

Orehova jedrca

domače in istrsko brinje ter fige za žganjekuho nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Črne suknje

najboljši nakup. - Anton Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Naročajte »SLOVENCA« najcenejši slovenski dnevnik

FOTOAPARATE
svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi
fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Okrasite si
Vaš dom, Vaše stanovanje
z novodobno opremo pohištva, katero kupite najceneje pri:
ANDREJ KREGAR in SINOVA
tovarna pohištva
ŠT. VID NAD LJUBLJANO — TELEFON ŠT. 12
(nasproti kolodvoru)
Ilustrir. ceniki se pošiljajo proti 20 Din predplačila

izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, triciklji, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.
Tribuna' F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana Karlovska cesta št. 4. 191

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

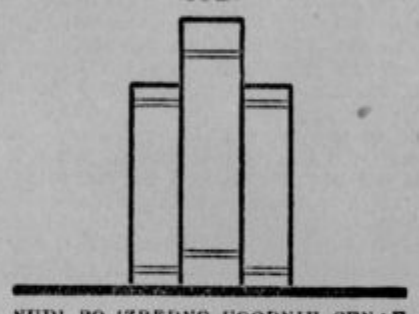

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da nas je naša nad vse ljubljena soproga in zlata mamica, gospa

Lucija Plečnik roj. Urbas

soproga tesarskega mojstra

po dolgi in mukepolni bolezni, previdena s svetotajstvi, danes za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice bo petek 13. januarja ob 4 popoldne na pokopališče v Dolenjem Logatcu.

Dolenji Logatec, dne 11. januarja 1933.

PLEČNIK FRANC, tesarski mojster, soprog — **SLAVICA, VLADKO** in **JUSTI**, otroci in ostalo sorodstvo.

Popolnoma varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo
najugodneje.
Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredit v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

SPALNICE
jedilnice in kuhinje iz različnega lesa v najnovejši izdelavi v različnih imitacijah, Vam nudi najceneje
Gospodarska zadruga mizarskih mojstrov
Ljubljana, Vegova 6
Stalna zaloga vsakovrstnega pohištva in tapetniških izdelkov po najnižjih cenah.

Oblastveno dovoljena razprodaja
vse vrste manufakturnega blaga izpod nabavne cene pri
Oblačilnici „Ilirija"
Mestni trg 17/I, Ljubljana

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI
registrovana zadr. z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta štev. 6
(v lastni palači)
obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.
Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov Din.

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: IZTOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din — 30 zvezek Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din — 31 zvezek Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din — 32 zvezek Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ 30 Din, vez. 42 Din — 33 zvezek Bridges, NA POMOČ, 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek Brackel, CIRKUŠKI OTROK 28 Din, vez. 40 Din.

P. C. Wren:

Lepi Mihael

10

Ko sem prijezdil pred zbrano četo, so stali vsi kakor kipi — na desni izbrani oddelek. Govoril sem jim posmrtni govor za hrabro posadko, ki ji bomo priredili vojaški pogreb z vsemi poslednjimi častmi, ki jih bo Francija izkazala vrednim branilcem trobojnice. Solze sem imel v očeh, ko sem zaključil:

Legijonarji tujske legije,
vojaki ste brez domačije,
zato za Francijo mater
hrabro vam srce naj bije.

Nato sem ukazal novi posadki, naj koraka v trdnjavo. Njih prva naloga je bila, prenesti mrtvece, da bi jih pokopali — naredili pa so vse kaj čisto drugega.

Kot en mož so stopili naprej, položili puške na tla, kot en mož so se zopet zravnali in strumno obstali! Mož na desnem krilu, sivobradi vojščak, ki je bil svojčas v Madagaskarju, Tonquinu in Dahomeyu, je stopil korak naprej, salutiral ter dejal z negibnim obrazom: »Raje umrjemo z Rastignacom!«

To je bil pravi upor. Na to vendar nisem bil pripravljen.

»Toda Rastignac ne bo umrl. Mogoče se bo celo zelo postaral — v kazenski četi. Vas pa, ki ste le plašne, po njem zapeljane ovce, vas čaka boljša usoda. Vi pojdite takoj v trdnjavo in storite svojo dolžnost ali pa takoj umrete... Seržant, poberite puške, ostanek moštva se naj postavi pred te bojazljivce in na povelje ‚Streljal!' naj vsak mož stori, kar mu veleva dolžnost!«

Vedel sem pa, da se bo zgodilo drugače. Od te zaklete trdnjave je še vedno izhajal skrivnosten vpliv. Ti norci so se bali, da bi jih doletela smrt, ako bi zasedli trdnjavo, in vedel sem prav dobro, da morajo umreti, ako tega ne bi storili. Kajti moral bi sedaj le napačno ravnati z njimi, pa bi postrelili mene in podčastnike ter potem v puščavi gotovo od žeje in gladu pomrli. Arabci bi jih preganjali in naposled mučili do smrti.

Najsi so bili uporniki in tudi neumni; zato ne bi bil jaz nič manj odgovoren za njih trpljenje in njih smrt, če bi z njimi napačno postopal. Bil sem v škripcih. Ako bi ukazal moštvu, naj strelja na uporni oddelek, bi se branili in tako sami postali uporniki. Potem jih en prestopek več ali manj ne bi motil in ko bi me ustrelili, bi se skušali rešiti z begom. Na drugi strani, ako bi pustil upor oddelka nekaznovan, kaj bi bilo z vojaško disciplino? Dolžnost do domovine se je borila proti sočutju s temi ljudmi, a vendar nisem smel dovoliti, da bi me obvladala nežnočutna popustljivost, ne da bi vršil svoje težke dolžnosti kot častnik. Vsekako pa sem hotel poskusiti vse, da bi jih obvaroval pred kruto usodo. Sklenil sem, da jih bom po možnosti štedil, ne da bi prekršil svojo dolžnost. Medtem ko sem še mislil, kako bi moštvo otel, se mi je približal seržant in mi salutiral. Hladno sem ga pogledal. S hrbtom obrnjen k moštvu mi je zašepetal:

»Ljudje ne bodo streljali na svoje tovariše, gospod major. Za božjo voljo opustite ta ukaz! Vročinska omotica in izčrpanost sta jim vzela vso razsodnost. Ta Rastignac je njihov junak in vodja. Ustrelili vas bodo in dezertirali. Ena noč počitka bi napravila čudeže. Razen tega bo prišel o polnoči poročnik St. André s svojimi Senegalci. Nocoj bo polna luna.«

»In ali naj mi lepo sedimo in čakamo na Senegalce Dubour?« sem mu šepetaje odvrnil. »Morda hočete celo ljudi prositi, naj nam še prizanesejo, dokler ne dospejo Senegalci?« In pogledal sem na ljudi ter rekel glasno:

»Vi ste predobri, seržant. Takih stvari pri spahijih ne delamo. Pa saj to niso spahiji. Vendar pa bom uslišal vašo prošnjo z ozirom na krasni pohod, ki so ga napravili, in dovolil tem norcem oddih, dokler ne vzide mesec. Ni mi prijetno kaznovati in upam, da tudi nihče ne bo stremel za tem, da bi bil kaznovan. Mi vsi smo izmučeni in ker ste se potegnili za moštvo, naj imajo sedaj štiri ure počitka. Ampak ko vzide mesec, bo naše geslo: na delo ali v smrt! Dotlej naj vsi počivajo. Potem morajo pokopati mrtvece in zasesti trdnjavo. Upam, da ne bo potrebno, da bi pokopavali nocoj še druge mrtvece.«

Odjezdil sem nazaj na zelenico, ljudje so odstopili, seržant pa je prišel čez par minut za menoj.

»Ne bodo ubogali, gospod major,« je rekel. »Ob juninem svitu se bodo še bolj bali trdnjave. Jutri naju oi spremljali prostovoljci in vrh tega bodo že tudi Senegalci tu...«

»Morda imate prav, seržant, toda predpis zahteva, da vztrajam na svojem ukazu. Vendar pa bi še hotel govoriti z nekaterimi možmi, ki imajo kaj vpliva pri moštvu. Pošljite mi par vodij in par najbolj zanesljivih od ostalih.«

Ko je seržant privedel ljudi, sem jim govoril na dušo, jih opomnil na njihove dolžnosti in jim svetoval, naj spravijo tovariše k pameti. Ko sem jim še dalje govoril, sem se spomnil, da bi bilo najbolje, ako bi šli nekateri prostovoljno z menoj, in bi se prepričali, da ni v trdnjavi ničesar takega, česar bi se bilo treba bati. Tako bi najhitreje pripravili svoje tovariše do tega, da bi nehali z uporom.

»Ali je kdo med vami,« sem jih vprašal, »ki bi imel dovolj poguma, kakor recimo naš trobentač, da bi šel z menoj v zapuščeno trdnjavo?«

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Franc Kremžar.